

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag

- organisasjonen for alle bønder

*Bli med på
laget!*

ÅRSMELDING 2022

RUNDEVOLD TRANSPORT

ALT INNEN
LANDBRUKSTRANSPORT

KONTAKT:
Tlf. 928 93 521
kai@rundevoldtransport.no
www.rundevoldtransport.no

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag - Kronen Gård

Program årsmøte 2023

LØRDAG 12. MARS

10.30 Åpning av årsmøtet, valg av ordstyrer og referent.

11.00 Leders tale.
Åpent landbruks-
politisk møte.
Hvilken betydning
har bonden for
totalberedskapen?

Innledere:

- Tor Jacob Solberg, NBS.
- Arne Bardal, Nibio.
- Bothild Å. Nordsletten, Bondevennen.
- Politiske parti.

12.30-13.30 Lunsj.

13.30-15.15 Debatt.

15.15-15.30 Kaffepause.

15.30-16.30 Geir Skadberg,
landbruksundersøkelse.

16.30-16.45 Kaffepause med
noe å bite i.

16.45-17.00 Hilsener fra gjester.

17.00-17.30 Gjensidige-avtalen.

17.30 Møtet slutt.

19.00 Middag, sosialt samvær,
lotteri.

SØNDAG 13. MARS

08.00-09.00 Frokost.

09.00-10.00 Landbruks-
politikk med
Tor Jacob.

10.00-10.30 Spørsmål,
diskusjon.

10.30-10.45 Kaffepause
med utsjekk.

10.45-12.00 Godkjenning
av innkalling.
Årsmelding,
regnskap,
budsjett,
arbeidsplan.
Valg ved leder
i valgkomiteen.

12.00-13.00 Behandling av
innkomne forslag.
Avslutning.

13.00 Lunsj/hjemreise.

Det tas forbehold om endringer i programmet.

Redaktør: Nils Melbøe. **Design og produksjon av årsmelding:** Hilja Birgitte Holden
Trykk: Lura Trykkeri, Sandnes.

Regionkontakter

DALANE

Sophie Eckhoff Gjermestad
Tlf. 450 27 448
(Egersund, Bjerkreim)

ØYANE

Torbjørn Norland
Tlf: 970 35 255
(Forsand, Strand, Finnøy, Ombo)

RYFYLKE

Stig Arild Helgesen
Tlf: 481 56 697

JÆREN

Eldar Melbøe Kyllsø
Tlf: 454 11 131
(Randaberg, Jæren, Sandnes/Gjesdal)

HAUGALANDET

Leif Rune Sundfør
Tlf: 977 37 581

Ditt gjerdesenter i Dalane
RÅDGIVNING • MATERIALER • MONTERING • SERVICE

Rolf G AS er
nå offisielt Poda
Gjerdesenter

Nettgjerder ✓
Strømgjerder ✓
Grinder ✓
Ferister ✓

poda®
gjerder og grinder

Poda Gjerder Dalane
v/ Rolf Gravdal
Utstilling: Røyslandsvegen 280
4387 Bjerkreim

tlf. 9719 6045 • dalane@poda.no • www.poda.no

Lokallagsleiarar 2022

HJELMELAND

Egil Ulvestad
Tutlandsvegen 136, 4130 Hjelmeland
Epost: ulves@online.no
Tlf: 476 05 255

EGERSUND

Svein Narve Veshovda
Veshovdaveien 139, 4372 Egersund
Epost: svein.narve.veshovda@dabb.no
Tlf: 913 12 164

BJERKREIM

Bjørn Tore Birkeland
Birkelandsvegen 165, 4389 Vikeså
Epost: btbirkeland@gmail.com
Tlf: 971 41 395

INDRE RYFYLKE

Svein Ramsnes
Hovland, 4208 Saudasjøen
Epost: svein.ram@hotmail.com
Tlf: 473 97 796

VINDAFJORD

Gunnar Gryte
Skigelstrand vegen 325, 5585 Sandeid
Epost: g-gryte@frisurf.no
Tlf: 907 61 153

SANDNES OG JÆREN

Morten Oseland
Noredalen 63, 4308 Sandnes
Epost: mortenoseland@hotmail.com
Tlf: 993 36 271

STRAND OG FORSAND

Trond Norland
Norlandsvegen 60, 4120 Tau
Epost: tonorlan@hotmail.com
Tlf: 906 92 674

TYSVÆR OG BOKN

Nils Ivar Sundfør
Sundførvegen 172, 5570 Akسدal
Epost: n_i-sundfoer@hotmail.com
Tlf: 971 06 014

KARMØY

Jarle Haaland
Visnesvegen 15, 4262 Avaldsnes
Epost: jhaaland@haugnett.no
Tlf: 992 32 399

Svensk kvalitet i norske fjøs siden 1984

**Knarrhult forhandler:
Martin Moi**

Tel: 913 142 10

E-mail:
martin@knarrhult.no

**Knarrhult forhandler:
Mikal Nordbø**

Tel: 982 188 88

E-mail:
mikal@knarrhult.no

**Knarrhult forhandler:
Sverre Gustav Birkeland**

Tel: 957 923 21

E-mail:
sverre.gustav@knarrhult.no

MØTE I TYSVÆR

NBS sin nye lederduo i Tysvær

Mandag 30. januar 2023 ble det i regi av Hordaland og Rogaland Bonde- og Småbrukarlag arrangert et møte i Tysvær med den nye lederduoen i NBS.

Møtet trakk rundt 30 deltagere fra Sandnes i sør til Sveio i nord. Det ble mange gode diskusjoner, vi var innovertalt fra Grytten rapporten til produktjonsregulering.

Bøndene i Rogaland og Hordaland ønsker seg et tallgrunnlag de kan kjenne seg igjen i.

Det kom også mange signaler på at det ikke var mulig å vente veldig mye lenger før en opptrappingsplan for alle produksjoner var på plass.

E. VARHAUG
transporterer
det meste:

- TRAKTOR
- GRAVEMASKIN
- TRUCK
- PERSONLIFT M.M.

E. VARHAUG

Elling Varhaug
Jærveien 34, 4365 Nærbo
Tlf 982 24 530

Styret i RBS 2022

LEIAR

Stig Arild Helgesen
Nesvegen 106, 5567 Skjoldastraumen
Epost: sahelgesen@gmail.com
Tlf. 418 56 697

NESTLEIAR

Torbjørn Norland
Norlandsvegen 29, 4120 Tau
Epost: tonorlan@online.no
Tlf. 970 35 225

KASSERER

Alf Olav Erevik
Ryfylkevegen 14, 4110 Forsand
Epost: olaere@online.no
Tlf. 971 79 978

STYREMEDLEMMER

Leif Rune Sundfør
Våg 40, 5570 Aksdal
Epost: leifrunesund@gmail.com
Tlf. 977 37 581

Sophie Eckhoff Gjermestad
Gjermestadveien 60, 4375 Hellvik
Epost: post@gjermestad.no
Tlf. 450 27 448

Kjell Helland
Amdalsveien 48, 4120 Tau
Epost: kjhel3@online.no
Tlf. 922 00 853

Eldar Melbøe Kyllesø
Kyllesveien 59, 4308 Sandnes
Epost: eldar.kylles@gmail.com
Tlf. 454 11 131

1. VARA

Svein Erik Ørslund
Sokndalsveien 530, 4372 Egersund
Epost: s.e.orslund78@gmail.com
Tlf. 917 77 786

2. VARA

Geir Aksdal
Vågavegen 74, 5561 Bokn
Epost: geiaks@online.no
Tlf. 909 54 910

3. VARA

Janne Kathrine Schelbred
Nedre Espedal 17, 4110 Forsand
Epost: janne_k_k@hotmail.com
Tlf. 932 04 419

FYLKESSEKRETÆRER

Vivian Huglen
Nesvegen 91, 5567 Skjoldastraumen
Epost: vivian.huglen@gmail.com
Tlf. 932 30 101

AASE LANDBRUK AS

Vi presenterer
TRACTOR OF THE YEAR
McCormick
X6.414
P6-drive

Denne flotte modellen vant årets traktor i bruker-vennlighet. Så dette er en traktor som tilbyr en unik kombinasjon av ytelse, allsidighet og komfort. Vekt på 9500 kg og 145 hk!

Vi har traktor på vei inn til lager med utstyr som:

- McCormick metallic red spesial edition
- 50 km uavhengig fjærende fremaksling
- 5-doble tipputtak med elektrisk kontroll
- Luft + hydrauliske bremses
- Smartpilot I armlenet
- Hele 14 ledlys
- +++ mye mer

Pris 1.290.000,- eks. mva.

Aase Landbruk – CHIEF BY SHAKTIMAN

Robuste fresere, beitepussere og kantklippere som tilbyr mye valuta for pengene! Disse produktene har allerede rukket å bli bant markedsledere i mange land i Europa. Her er maskinene testet på de mest steinrike områdene sør i Italia og Hellas, som for øvrig er testfeltet for mange av de store produsentene.

Chief by Shaktiman beitepusser

Arbeidsbredde 220 cm. Solid konstruksjon. Hydr. sideregulering. PTO-aksling. Utstyrt med "raketinder" for bedre knusing og slepemaier.

Alle priser er eks mva.
Forbehold om trykkfeil.

39.900,-

Aase Landbruk a.s

Postboks 3022, 4392 Sandnes
Tlf. 51 60 14 00
www.aase-landbruk.as

tk^s EasyFeed

Nordens suverent mest solgte automatiske foringsanlegg i 2016/17/18/19/20/21 og 22

- Kan fore inntil 20 grupper med 12 startider pr gruppe
- Kan punktutføre, tilpasset båsfjøs
- Individuell føremengde til hver gruppe
- Opsjon med vektutføring
- Inntil 2 kraftfôrslag og et grovfôrslag
- Enkel styring m/mobilt touchdisplay
- 62 doble kniver i HARDOX
- Hurtigfeste av kniver
- Sentralsmøring som standard
- RUSTFRITT BUNNBELTE
- NORSKPRODUSERT

“TKS EasyFeed er en den mest komplette automatiske utføringsløsning for både storfe og småfe. Den er tilpasset og forenklet slik at den vil kunne passe for de fleste vanlige besetningstyper og størrelser i Norge. Det er en av de aller rimeligste metodene for å automatisere fôringslinjen. Robust og velprøvd teknologi. Tilpasses i eksisterende fjøs, ved ombygginger og i nybygg. Velges av både sauebønder og storfebønder.”

Et meget gunstig alternativ for å kutte ut kjøretid og DYRE dieselkostnader

tk^s FeedProcessor

- for eksaktkutting og blanding
- markedets laveste effektbehov - kun 11kW
- rustfri bunn - kan og leveres med rustfrie skruevindinger
- markedets laveste innlastingshøyde - min 960mm
- mange muligheter
- helt unik maskin med suverene egenskaper

Forhandles av :

Felleskjøpet

Stolt leverandør til Norges viktigste yrkesgruppe!

tk^s

AGRI

www.tks-as.no

Stig Arild Helgesen

Leiaren har ordet

Året 2022 vart eit heilt spesielt år. Det mest spesielle og det alle vil hugsa er at det var det året Russland gjekk til militært åtak på Ukraina og at me for første gong på svært lenge har ein fullskala storkrig på Europeisk jord. Det er lite me som faglag for bønder i Rogaland kan gjera med storpolitikken ute i verda. Men , eg meiner det er rett av oss å vurdere kva konsekvensar den politiske situasjonen i verda får for oss som matprodusentar og forbrukarar.

Den mest følbare konsekvensen er at me har kome inn i ei dyrtid. For oss som bønder tyder det at alle innkjøpte driftsmiddel har gått kraftig opp i pris. Forbrukarane strevar også med høge straumprisar og auka prisar på mat og drivstoff. Eg kan ikkje konkludera på anna vis enn at me står i dette saman og at me må løysa problema i fellesskap slik me alltid har gjort.

Det som provoserer meg er at enkelte av dei som har blitt svært rike på matvarehandel no velger å reisa frå dette fellesskapet og flyttar til skatteparadis der dei slepp å bidra til samfunnet. Samtidig vil eg gje støtte til regjeringa som no ser ut til å villa gjera noko med skeivfordelinga i verdikjeda for mat. Dei stiller spørsmål ved prissetting og måten matvarekjedene agerer på.

I styret i Rogaland Bonde og Småbrukarlag har me hatt samtalar om rolla vår som tillitsvalde. Me er einige om at vår oppgave er å vera eit reiskap og talerøyr for medlemmene våre. Som tillitsvalde for bonden skal lojaliteten vår vera hjå bonden. Det betyr

i praksis at når bønder i Rogaland kontaktar oss og fortel om ein kvardag som nesten ikkje heng saman, om at dei strevar med å betala for naudsynte driftsmiddel og at dei må henta inntekt utanom bruket for å ha mat på bordet. Ja, då må me ta dette på alvor og prøva å omgjera desse signala til ein politikk som kan betra kvardagen for bonden.

Landbruksministeren og enkelte andre har vore ute i media og etterlyst meir positive meldingar frå landbruket. Slike meldingar provoserer, spesielt når det kjem frå dei som kanskje kan gjera mest for korleis landbruket skal utvikla seg.

Å arbeida med jord og dyr er eit givande og meningsfylt yrke. Men, som alle andre «yrke» må det gi yrkesutøveren eit rimeleg utcome. Slik er det dessverre ikkje i dag og då vert det vår plikt som tillitsvalde å vera tydelege på korleis situasjonen er.

Skal det vera rom for at komande generasjonar skal velga bondeyrket må me få sosiale og økonomiske vilkår på line med andre grupper!

Dette er det RBS har hatt som mål i 2022 og dette vert også vårt hovudfokus i arbeidet framover!

Dette året er det fleire av medlemmene våre som har teke kontakt og fleire som har engasjert seg. Me ser også at fleire no melder seg inn i laget . Alt dette gir oss i styret mot og engasjement til å arbeida endå hardare for landbruket i Rogaland.

For første gang skal de nordiske ernæringsanbefalingene ta hensyn til bærekraft, men matsikkerhet er ikke inkludert i dette.

– Kostråd kan ikke kalles bærekraftige om det ikke tas hensyn til matsikkerhet. De må bygge på arealressursene i det enkelte land, sier Vilde Haarsaker, assisterende generalsekretær i Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Av Nora May Engeseth

De nordiske landene har i flere tiår samarbeidet om å utarbeide felles ernæringsanbefalinger (NNR). Disse anbefalingene danner grunnlaget for oppdatering av landenes nasjonale kostråd. For første gang skal bærekraft integreres i de nordiske ernæringsanbefalingene.

16. juni var det høringsfrist for den andre av fem bærekraftsartikler som danner det faglige grunnlaget for rapporten. De to første artiklene har avgrenset bærekraft til det miljømessige. Assisterende generalsekretær i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Vilde Haarsaker, har jobbet med høringsinnspillet fra NBS.

– Det er skremmende at artikkelforfatterne tar så lett på temaer som matsikkerhet og beredskap. For eksempel står det at noen land, som Norge og Finland, legger vekt på selvforsyning i matpolitikken, men at dette ikke på noen meningsfylt måte vil føre til mil-

jømessig bærekraft. De mener valget mellom import eller lokal matproduksjon primært skal bestemmes av miljøavtrykket, dersom miljømessig bærekraft er målet, forklarer Haarsaker.

Professor i klinisk ernæring ved Universitet i Oslo, Rune Blomhoff, leder hele arbeidet med NNR-prosessen. På et åpent dialogmøte 12. januar sa han at matsikkerhet ikke er en del av mandatet for komiteens arbeid.

– Mandatet på bærekraft var ikke så tydelig fra Nordisk Råd, så vi har måttet gjøre en del avklaringer på hva vi skal integrere på bærekraft. Vi har hatt dype diskusjoner med fagmiljøer. I samråd med vår oppdragsgiver har vi blitt enige om at matsikkerhet er utenfor mandatet, sa Rune Blomhoff på møtet. dialogmøtet.

Dette er en rekke organisasjoner svært kritiske til, deriblant Norsk Bonde- og Småbrukarlag:

– Vi er positive til at bærekraft skal inn i kostrådene, men ikke på den måten vi ser nå. Poenget med å vurdere bærekraft er jo nettopp å veie de ulike hensynene opp mot hverandre. Både sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft må med. Matsikkerhet og beredskap kan ikke være hensyn som landene må vurdere isolert sett i ettertid, slik Blomhoff pekte på i møtet. Disse hensynene må være en del av den grunnleggende analysen, sier Haarsaker.

Forfatterne vurderer bærekraft i de nordiske landene gjennom å beregne matens «livsløpsavtrykk» og vurdere dette opp mot «planetære tålegrenser» for klimagassutslipp, arealbruk, ferskvannsbruk, nitrogen og fosfor.

– Metodikken med «planetære tålegrenser» er ikke egnet til å ivareta verdier som selvforsyning, matsikkerhet, beredskap, levende lokalsamfunn og gode liv for mennesker og dyr. Dette er helt grunnleggende verdier i et bærekraftig matsystem, men de lar seg ikke tallfeste inn i slike regnestykker.

Metodikken innebærer at matvaregrupper er utgangspunktet for analysen. Haarsaker mener at man isteden burde ta utgangspunkt i arealgrunnlaget i hvert av de nordiske landene.

– Metodikken de har brukt tar ikke godt nok hensyn til at matproduksjon er en del av komplekse naturlige og samfunnsmessige systemer. Ved å heller beregne hva som er mulig

å produsere på hvert av de nordiske landenes arealgrunnlag, gitt miljøvennlige produksjonsmetoder, kunne man komme fram til produksjonspotensiale for ulike matvarer og deretter oversette dette til råd om hva vi bør spise mer og mindre av, foreslår Haarsaker.

NBS mener at alle land har plikt til å sikre matforsyningene for sin befolkning gjennom best mulig bruk av arealressursene. Dette er et grunnleggende prinsipp for et bærekraftig jordbruk og matsystem.

– I Norge betyr det et basiskosthold basert på melk og meieriprodukter, kjøtt fra beitende drøvtyggere og svin og kylling som spiser fôr som ikke er egnet som menneskemat, sjømat, samt korn, rotfrukter og andre grønnsaker det er mulig å dyrke. Særlig bygg har vi potensial for å spise mer av. Det er også potensial for å produsere mer belgvekster i de klimatiske beste områdene av landet, legger Haarsaker til.

TopLac® Sau Fiber løyser utfordringa!

Supert til lamminga!

Mange testa vårt nye kraftfôr i lamminga i fjor, og tilbakemeldingane er svært positive.

Det høge fiberinnhaldet kvesser appetitten på både kraftfôr og surfôr. Sauene held seg friskare, mjølkeproduksjonen blei god og lammetilveksten likeeins.

TopLac Sau Fiber er spesielt effektiv om surfôret har høg kvalitet, eller tilgangen er avgrensa.

Ventar du fleire trilling - og firlingsøyer så tilrår vi den prisgunstige TopLac® Sau Fiber i lamminga.

Sikrar høg mjølkeproduksjon trass fibermangel

Skånsam for vomma trass høge kraftfôrresjonar

Kvar pellet består av 75% TopLac® Sau og 25% Roetopp

Svært god smaklegheit

TopLac® Sau Fiber - den perfekte løysinga ved store lammekull og ekstra godt surfôr.

Produksjonsstart: 15. februar

GODT GJORT ER BETRE ENN GODT SAGT

FISKÅ MØLLE ROGALAND Tlf. 51 74 33 00
FISKÅ MØLLE ETNE Tlf. 53 77 13 77

Fiskå Mølle
www.fiska.no

VELKOMMEN!

DU FINNER OSS I AKSDAL NÆRINGS-PARK

FENDT

MAGSEY FERUSON

VALTRA

Husqvarna
READY WHEN YOU ARE

Eiksenteret Haugesund

Eikeskogvegen 72, 5570 Aksdal – Tlf. 52 75 44 44

EIK
SENTERET

Sammen for det norske landbruket

Vi er stolte og glade over vårt samarbeid med Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Sammen hjelper vi med å forebygge skader og forsikre gårdene i landet vårt, slik at du kan sikre deg, dine og alt som er ditt.

Som medlem av Norsk Bonde- og Småbrukarlag får du goderabatter på privatforsikringer, driftsforsikringer og pensjon hos oss i Gjensidige. Du får:

- inntil 20 % rabatt på privatforsikring
- 23 - 24 % rabatt på landbruksforsikringer
- god pris på ulykkesforsikring for voksne og barn
- gode fordeler på pensjon

Ring oss på **915 03100** eller les mer på gjensidige.no/landbruk

NBS
NORSK BONDE- OG
SMÅBRUKARLAG

Gjensidige

Referat fylkesårsmøte

LØRDAG

Stig ønsket velkommen.

Valg av ordstyrer: Eldar Melbøe Kylllesø.

Valg av Referent: Vivian Huglen.

Redaksjonskomite: Trond Norland (leder),
Trond Håland, Henning Furenes.

Eldar gikk gjennom endringer i programmet. Ola Berthling Lie-Husby meldte frafall pga. sykdom hos avløser. Peder Skår fra Landkreditt steppet inn på kort varsel. Lunsjen er flyttet til kl. 13.00.

Åpent politisk møte

Årsmøtetale Stig A. Helgesen (leder).

Utsendingar, observatørar, gjester og æresmedlem. Det e fantastisk å sjå alle her, fysisk. Sist me møttest som årsmøte måtte me sitta kvar på vår haug å kikka inn i ein kjedeleg skjerm. Velkommen, alle samen, eg trur me ska få et interessant og givande årsmøte i lag!

Det snaua året som har gått sidan sist har vore turbulent på så mange måtar. Og eg ska ikkje bruka møkje tid på det som har skjedd, men ein del saker e verdt å nemna.

Eg trur eg må heilt te bake te hausten 2020 for å begynna.

Rogaland Bonde og Småbrukarlag gjorde då vedtak om at kravet til forhandlingane 2021 måtte vera 50 000 i reell inntektsauke til alle bønder pluss full inndekning av auka kostnader.

Dette fekk me gjennomslag for i organisasjonen vår og det blei kravet Norsk Bonde og Småbrukarlag tok med seg inn i forhandlingane med Norges Bondelag. Felleskravet blei krav om 30000! Eg seier ikkje meir om det!

Det blei brudd i forhandlingane og statens tilbod blei vedtatt som jordbruksavtale. Så får me ein ekstrem kostnadsvekst og etter initiativ frå NBS blei det sett fram krav om tilleggs-

forhandlingar. Dette blei godtatt, og den nye regjeringa godtok næringas krav og me fekk 754 millionar ekstra.

Problemet var at ikkje alle utgifter var med i grunnlaget for desse forhandlingane og me opplevde at kostnadane fortsatte å stiga ukontrollert. Derfor tok NBS på nytt initiativet til nye tilleggsforhandlingar på nyåret i år. Dette viste det seg å vera umogleg å få Bondelaget med på. Me er nå i den situasjonen at mange bønder lurar på koss dei ska finansiera nødvendige driftsmiddel i månadane som kjem.

For å sikre norsk matproduksjon dette året vil eg derfor foreslå at me krev ein umiddelbar ekstrautbetaling berekna til 30% av den utbetalinga me fekk i februar!

Så har me dessverre fått ein heilt ny situasjon i Europa som vil påvirka oss i mange år framover. Koss denne situasjonen vil påvirka vår matproduksjon, matberedskap og tilgangen på trygg mat i tida som kjem er det nesten umogleg å spå. Men, ein ting er heilt sikkert og det er at tida framover er meir usikker enn på mange, mange år. Eg vil advara mot å basera matsikkerheten til det norske folket på økonomiske musklar! Me må tenka på ein ny måte og den beste beredskapen me kan ha er flest mogleg bønder over heile landet. Bruksnedlegginga må stoppast og mest mogleg av produksjonen må baserast på lokale og nasjonale ressursar.

For å oppnå dette vil eg foreslå et beredskapstillegg på 100000 kroner/årsverk avgrensa til dei to første årsverka for alle bruk som er berettiga tilskott etter dagens ordningar.

Kem har ansvar for norsk matproduksjon? Me vett at FN har spådd global matvarekrise. Me vett at prisen på mat, internasjonalt, har gått kraftig opp det siste året. Me vett at det ikkje finns beredskapslager av mat eller forkorn i Norge. Og det same FN har bedt medlemslanda ta større ansvar for egen mat-

12.-13. mars 2022

produksjon. Yara-sjef Svein Tore Holseter har sagt at det er ikkje spørsmål om me er på veg inn i ei internasjonal matvarekrise, spørsmålet er kor stor den skal bli!

Og eg spør igjen, kven har ansvar for norsk matproduksjon?

Svaret e enkelt og sjølsagt. Som for alle andre politikkområde e det Stortinget som har ansvaret. Og Stortinget har faktisk gjort nåken gode vedtak når det gjeld norsk landbruk. Dei har for eksempel ved fleire anledningar vedtatt at norske bønder ska ha inntekt på nivå med andre. Men kva skjer? Forskjellige regjeringar har sett vekk frå desse vedtaka og valt å ta landbruket i ein heilt annan retning.

Då skulle ein tru at Stortinget hadde reagert. Men det skjer altså ikkje. Dei skjuler seg bak argumentet: «at dette er av respekt for forhandlingsinstituttet».

Etter mi mening er dette total ansvarsfråskrivelse frå Stortinget si side. Ja, ein skal ha respekt for forhandlingsinstituttet. Men når det blir inngått avtalar som går på tvers av den politikken Stortinget har vedtatt då forventa eg at Stortinget i det minste tar ein reell debatt om landbrukspolitikken. Hadde dei brukt halvparten av tida dei har brukt på reiserekningar og gratis bustad på å diskutera landbrukspolitikkk så hadde det vore et stort fram skritt.

Ein ting er sikkert, landbrukspolitikken er for heile folket, det er ikkje sosialpolitikk

for bønder!

Stortinget har ansvaret for at det norske folket har tilgang på nok, trygg mat.

Det siste året har vist oss at krisa for norsk matproduksjon og norske bønder er meir omfattande enn nåken av oss kunne tru. Bondeoppørøret på FB har bidratt inn i debatten på ein slik måte at mange har fått augene opp for kor djup krisa er. Denne aksjonen opna opp for at mange våga å stå fram og innrømme at økonomien på deira bruk var på kanten av stupet.

Eg vil benytta sjansen å takka Bondeoppørøret for den jobben dei har gjort. Dei har bidratt på ein uvurderlig måte og me må innrømme at dei også har bidratt til at vår organisasjon har måtta ta nåken oppgjær me koss me agere og har agert.

Eg får ofte telefonar frå folk som vil ta ein prat. Det siste halve året har eg hatt fleire samtalar med fortvila bønder. Dette er ofte bønder som driv etter måten omfattande produksjon og som har investert dei siste åra. Økonomien i drift, etter dei har investert, har svikta og dei må ut i anna arbeid for å klara å betala for seg.

Mange gir uttrykk for at dei vil ut av næringa. For dei med lite gjeld kan det vera enkelt. Dei med stor gjeld er lenka til fjosdøra.

Ingen vurderer å leggja om til økologisk eller regenerativt. I beste fall vurderer folk å endra til ei ekstensiv drift berre for å holda krattet vekke frå eng og beite.

Me har prøvd å få forståelse for at norske bønder har ein blygrå økonomisk kvardag. Me har arbeidd opp mot politikarar og byråkrati. I samarbeid med Rogaland Bondelag har me tatt dette opp i Landbrukspartnerskapet i fylket der me har nytta ekstern kompetanse for å beskriva situasjonen.

Eg må dessverre sei at me barre i begrensa grad har nådd fram. Me opplever at kriseforståelsen både lokalt i Rogaland og nasjonalt er liten.

Når Inovasjon Norge opplever total svikt i etterspørselen etter investeringsmiddel så leiter dei etter grunnar for dette alle andre plasser enn i økonomien.

Norske bønder har inntekt langt under det andre grupper i samfunnet har. Det er eit stort gap som må tettast. Trass i Stortingsvedtak om inntektsutjamning har dette gapet fått utvikla seg gjennom mange år og under fleire regjeringar.

Så dersom me framleis skal ha eit landbruk over heile landet, dersom me skal vera i stand til å auka sjølvbergingsgraden og dersom me skal stoppa bruksnedlegginga må me sikra norske bønder ei inntekt som står i forhold til arbeidsmengda dei legg ned, som gir avkastning på kapital og som gjer det mogleg å halda driftsapparatet ved like.

På bakgrunn av dette kan eg ikkje understreka sterkt nok kor viktige årets landbruksforhandlingar er for framtida vår. Eg vil takka dei av dåkke som har vore med å bidratt i studiarbeidet og sendt uttalar for å gi oss grunnlag for ka me ska krevja.

Forsett å ver aktive, me treng all støtte me kan få. Og ver forberedt på at me må aksjonera for framtida vår.

Derfor må ingen vera i tvil om at vårt krav til årets jordbruksforhandlingar blir høgt. Ja, eg kan sikkert sei at det blir svært høgt.

Berre dekning av auka kostnader vil krevja 3-5 milliardar.

Så har me eit etterslep /gap på minst 18-20 milliardar som må tettast så snart som råd.

Kravet frå oss i Rogaland Bonde og Småbønderlag må derfor i år bli at forhandlingane

vert todelte. Først må me sikra full dekning av auka kostnader. Deretter må alle bønder få eit inntektsløft på 100 000 kroner pr årsverk begrensa opp til 2 årsverk. Dette kjem då i tillegg til tidlegare nemnte beredskapstillegg på 80 000. Sommert gir dette ei inntektsvekst på 180 000 kroner.

Det er også store variasjonar mellom forskjellige produksjonar i næringa. Det må skje ei utjamning også mellom produksjonane. Men alle produksjonane treng eit inntektsløft!

Etter mi meining blir 2022 et skjebne år for norsk landbruk.

Nå er det vinn eller forsvinn, og me må gjera det me kan for at det blir VINN.

Innlegg frå inviterte gjestar

Peder Skåre – Landkreditt

Jeg pleier å si at jeg lever av bønder. For første gang har vi fått fokus på bondens økonomi. Det har skjedd ekstraordinære ting de siste ukene, og dette var ikke tilfelle når bondeopprøret startet.

Bondeopprøret har vært en veldig god stemme, sikkert vært irriterende for Bondelaget og andre, men allikevel har de fått løftet søkelyset på økonomi.

Kravet om løsdrift har vært lenge til, men nå er ikke lenge til 2034, lenger. Andelen vi låner ut som går til nyinvesteringer, er derimot mindre enn den var før.

Gjelden er en del av pakken. Til nå har det vært billig å låne penger, det kommer til å utvikle seg.

Det vil aldri bli sånn at alle tjener godt, men nivået må opp. Det er ikke som i næringslivet ellers for bønder, som at om en gjør en midelmådig jobb får en likt betalt som den som gjør en bra jobb.

Det har blitt færre og større bønder. Vi ser en effektivitetsutvikling som har vært større enn resten av næringslivet, spesielt på gris og melk. Kapitalbehovet er noe helt annet nå enn det var før. Hvis prisene går ned, blir det ofte overproduksjon og det må dere ta litt ansvar for selv.

Inntektsutvikling. I 2022 er ikkje gapet vorte mindre mellom løn og kjøtpris.

Det er ikke bare elendighet i norsk landbruk, men i det store bildet er det dårlig økonomi som står i fokus.

2021 ble et av de bedre årene i rogalandslanbruken, men ekstraordinære økete kostnader tar nå hovedfokus og skaper stor usikkerhet.

Økt kostnader slo først inn på slutten av 2021. Det er foreløpig ingen øke i mislighold av lån og lignende

Det er sterk kostnadsvekst på alle innsatsfaktorer. Energi – Gjødsl – Bygg – Før.

I melkeproduksjon er dekningsbidraget flatt, noen har gått litt ned. Ammeku er den produksjonen som trenger størst løft. Der har dekningsbidraget gått ned. Det er også her vi har underproduksjon. Sau har vært helt nede på null i 2017 og 2018 før tilskuddet kom. Litt øke i 2019.

Dekningsbidraget på slaktegris har ligget stabilt på 350 kr de siste årene, mens bygging av driftsbygninger har hatt en økning i kostnad på 3 til 4 i samme periode.

Finnes det muligheter for nyetableringer? Det er mulig hvis grunnlaget er godt, men du skal vite hva du gjør. De fleste investeringer i landbruken er ikke lønnsomme, men blir gjennomført dersom Inovasjon Norge går inn med tilskudd og banken gir lån.

Detter fører til at en ikke får synliggjort at

Peder Skåre frå Landkreditt held innlegg.

økonomien er altfor dårlig.

Når dere ikke klarer å holde produksjonen nede når økonomien er dårlig, får jo forbrukeren det den etterspør. Billigere varer.

Å drive stort og dårlig er katastrofalt. Det må bli økt fokus på økonomi og lønnsomhet hos den enkelte bonde. Det må være realisme i det en holder på med, noen må stille spørsmålet er dette egentlig lurt? Det er ikke lett å være den kritiske stemmen, men noen må gjøre det.

Vi trenger politisk evne og vilje til å bedre rammevilkårene. Produksjonsregulering!

Bedre inntjening er viktigere enn tilskudd til byggeprosjekt. Tilskuddet er produksjonsdrivende.

De økte kostnadene må kompenseres, dette krever politisk vilje. Vi må øke tilskudd og øke prisene på produktene, samt styre tollvernet.

Spørsmål: Auka melkepris?

Svar: De fleste av oss har ikke peiling på hva det koster med en liter melk. Om den økes med 2 kroner, ville ikke mange reagert. Mat har vært billig i Norge. Sikker på at det vil bli en generell kostnads øke til forbrukeren. Butikk handler om å kjøpe billig og selge dyrt. Det handler om å ta ut mest mulig. Når det er 3-4 kjeder som styrer markedet, må en kanskje se på systemet.

Kommentar. De som har størst mulighet til å produsere er lengst nede på lønnsstigen. Det er et paradoks. Det er penger i mat, de rikeste i Norge er rike for de har solgt mat.

SV – Heidi Bjerga

Takk for at dokker driver med opplæring av oss folkevalgte. Kommer fra småbruk-skår, men er vokst opp på Ganddal. Krisen i jordbruket handler om mer enn strøm. Vi må utvikle og ikke avvikle jordbruket. Vi i SV fikk inn i fylkestinget at den krevende situasjonen i landbruket måtte kostnadsutjevnes.

AP – Tove Elise Madland

(ble ikke med på debatten)

Lang politisk erfaring fra Vindafjord. Hva vil Arbeiderpartiet med landbrukspolitikken. I Hurdalsplattformen har vi meislet ut veien videre. Tydelig på ett ambisiøst mål, vi har en plan. Dere bønder har seilt akter ut. I landbruket kjenner en på et stort ansvar, men en er bekymret for du må gjøre mye. Mange etiske dilemma som bonden kjenner på.

Opptrappingsplanen må på plass. Vi trenger landbruk i hele landet. Vi trenger de store og de mellomstore og de små. Vi trenger å styrke matproduksjonen vår. Det er trist at det må en pandemi til for at vi skal se det. Det er kanskje snart på tide at vi må betale mer for ha den maten vi skal ha.

Regjeringen har gitt en del støtte allerede, blant annet strømmstøtten. Håper dere har merket det i landbruket også. Håper dere ser noe igjen av det. Strømstøtten skal være 1 år til.

Regjeringen er bekymret for gjeldsutviklingen i landbruket. Når gjelden går opp og inntekten ned. Vi vil bevare konsesjonslov og odelslov.

De støttene vi har gitt går også på investeringer. F.eks. løsdriftskraft. Også mer støtte til Mattilsynet.

Vi har varslet at kvotetaket på melk skal ned til 500 000 liter.

Vi har også gitt støtte til eiendomspolitikk

dette er kulturarv vi kan ikke bare la det råtne på ror. Vi gror igjen hvis vi ikke tar vare på jorda vår.

Et signal til Ap på veien videre fra Svein Narve:

På vei inn her i dag satt jeg og naboen og diskuterte. Begge to av oss nærmer oss den alderen da vi snart er på vei ut av landbruket, og begge to har unger som vil overta. Men tør vi å anbefale dem og overta? Konklusjonen vår er NEI. Det burde få alle varsellamper til å lyse rødt. Vi er to snittbruk, vi har ikke arbeid utenom noen av oss, vi er på garden og er glad i garden, men vi er enda gladere i ungene og vil ikke at de skal overta sånn som forholdene er nå.

Stig: Nå er vi der at vi kanskje må se vekk i fra ideologi og begynne å lytte til sånne som Svein Narve. Og som jeg sa i talen, vi har ikke klart å nå inn med virkelighetsbeskrivelsene våre til dere som sitter på stortinget, vi har ikke vært god nok, og mottakeren har ikke stått på stasjonen. Ta dette med deg videre, for dette er ikke bonde sutter, dette er realiteten nå. Vi får ikke en ny generasjon til å produsere maten vår på dugnad. Skjer det ikke nå, kan vi bare glemme å ha en landbrukspolitikk.

FrP – Leif Arne Moi Nilsen

Et skjebnes år er det for dere. Dere har et slag ord «Vi har ingen bonde å miste» og «vi ønsker lys i fjøset hos naboen», det er jeg veldig enig i. Hvis bonden ikke var optimist hadde han aldri tørt å være bonde. Dere mangler forutsigbarhet.

Strømstøtte – støtte for strømmen, vi må tigge for å få strømstøtte. Det koste 19 øre å produsere strømmen, men den har kostet opp mot 12 kr. Det burdet vært en makspris på strømmen og næringen burde hatt det som de andre næringene med en strømvatle som Hydro og smelteverket i Sauda.

Vi må ha priser som er forutsigbare. Dere produserer verdens beste mat og dere må få betalt for den.

Avgiftsfri diesel – Hurdalsplattformen har

vedtatt at de skal doble avgiften på co2. Det er jo ikke en avgiftsfri diesel.

Vi må prøve å være realistiske. Vi kan ikke ekspropriere alle gardsbrukene for å ha det til friområder.

Folk har begynt å tenke kortreist etter pandemien. Det er et fremskritt.

Høyre – Irene Heng Lauvsnes

Glad i dyr og landbruk. Driver med villsau.

Ordfører i Strand.

Dere må fortelle meg hva jeg skal gjøre for at jeg skal forstå. Det er mye bra høyrepolitikk i landbruket, men mye kan bli bedre. Høyre sier bonden skal følge de andre i lønnsutvikling, mer kontroll over egen eiendom. Gi oss konkrete ting å jobbe med. Pris på melk, matvarekjedene osv.

Vi er ikke flinke nok på beredskap. Håper krigen vekker oss opp på disse tingene både på energi og beredskap. Det er noe annerledes med landbruk enn med andre næringer. Du investerer familien din, bolig og jord i dette du gjør et oppdrag for samfunnet og du vet ikke om hva du får tilbake.

Når det ikke er søknader til Innovasjon Norge, da bør det være en skikkelig vekker. Det skal jeg ta med meg videre.

Stig: Du kan snakke med bøndene i kommunen din. Du kan se på statistikker om hvordan det ligger an. Helt enig, vi i Norge har ikke forstått begrepet beredskap. Det gjelder både forsvar, natur og ikke minst landbruk.

Rødt – Leiv Olsen

Prisene stiger til himmels, hvordan skal bonden overleve. Krigen viser oss hvor ille det er å ikke ha beredskap. Det trengs makspris på strøm, den bør være på 35 øre. Som langsiktig tiltak bør vi gjeninnføre 2 trinns pris. Vi hadde dette frem til 1990 og det fungerte bra.

Vi prøvde å få til tilleggsforhandlinger med forslag fra dere.

Alt dette kommer på toppen av det store underliggende problemet gjør at bønder blir skvist ut av yrket. En premierer produks-

jonsøkning i statens jordbrukspolitikk. På den måten kan bonden øke inntektene sine, ved å øke sin produksjon og arbeidsmengde. Dette fungerer jo ikke. Resultatet er bare at det produseres for mye. Noen må da legge ned. Siden denne politikken blir ført år for år, betyr det at alle bøndene må konkurrere mot hverandre for å henge med. Og flere blir skvist ut. De som vil henge med må jobbe lenger og investere mer. De skaffer seg gjeld som er høyt over pipen. Hele måten maten blir produsert her i Norge er endret pga. dette. Mye er basert på import av soya fra Brasil. Det er billigere å fore dyrene på kraftfor en å ha de på beite. Detter er konsekvensene av å premiere økt produksjon.

Staten må slutte å premiere volum og begynne å premiere riktig bruk av jorden. Noen er best til menneskemat andre er bedre til dyrefor. Mye må få ligge i ro. Dette krever arbeid og arbeidet må betales.

Vi trenger en plan hva jorden skal brukes til på forskjellige steder, planen bør være så konkret at den går ned på teig nivå. Kan vi ikke bare importere alt? Trenger vi bønder? Vi ser jo nå med krig at det er en dårlig strategi. Uten bønder ingen matsikkerhet. Uten bønder ingen landskapsvern. Uten bønder er alt miljø bare snakk. Vi i Rødt mener småbrukerlaget har den beste landbrukspolitikken i Norge. Og vi støtter deres krav.

Dag Fossen

Drevet melkeproduksjon fra 1985 til 2019, da overtok sønnen gardsbruket. Han produserer nå 3 ganger så mye melk med hjelp av robot i forhold til hva jeg gjorde. Han har overtatt nabogårder, har gjeld på mellom 10 og 15 millioner. Det er bare en måte det kan gå på: Det er at han og kona er i full jobb utenom gardsdriften, og jeg går i fjøset om morgen.

Vi må ta vare på Stavanger havnesiloer, de burde vært fulle av korn nå.

Har vært med i to perioder i styret sentralt i NBS og vært med 5 - 6 ganger i jordbruksforhandlingene på sidelinjen på slutten av 90 tallet begynnelsen av 2000 tallet.

Det som gjelder, er å få prisene opp på et lønnsomhetsnivå – Dette uttalte min bestefar på spørsmålet hva jordbruket trengte etter krig. Dette kunne vært sagt i dag.

Dag Fossen gikk videre gjennom jordbruket i et 100 års perspektiv. Med nedturer rundt tidlig 70-tall kom opptrappingsplanen som ble lagt i 1975 med en ny nedgangstid siden 1992. Siden 1992 har det vært jevn nedgang i kornareal i Norge. I 2002 ble det innført kjøp og salg på melkekvoter. I 2011 fikk Vedum innført ostetoll. I 2014 tok Listhaug vekk tak på kvotene, og åpnet dermed opp for en storstilt stor driftsatsing. Med påfølgende nedlegging av mjølkeproduksjonsbruk.

Dag Fossen.

På et par og tjue år er antall bruk ca. halvert, men produksjonen er stabil. Det forteller at det selv om det er blitt færre bønder, er det blitt større bønder, som hver produserer mer. Alt blir større, ting er blitt så stort og dyrt. Før 2002 og kjøp og salg av melkekvoter, bygget man på en kloss, når man bygget ut fjøset, man bygget til 4 eller 6 nye melkekyr. Etter 2002, ble det å bygge nytt om man skulle være med videre, da kom roboten. Man bygger ikke et fjøs for under 10 mil. Og skal man bygge for komplett gris er det ikke under 20 mil. Det er så mange millioner kroner i denne næringen enn for bare en og to generasjoner siden. Det betyr at de som eventuelt skal overta, må ha en helt annen tilnærming, enn det bare å overta et noenlunde gjeldfritt bruk, slik som man kunne før.

Det har blitt sånn at de som sitter dårligst i det, er de som produserer mest. For de har ikke mulighet til å ha lønnsinntekt ved siden av gardsbruket. Ingen annen næring hadde tillatt og holde på sånn, når du ikke har lønnsomhet i investeringer. Dette må stoppe nå. Skjer det ikke nå, kommer det heller ikke til å skje.

Tollsatsene bygger på tallmateriale fra før 1982 og WTO avtalen som ble inngått da. Tallene er ikke inflasjonsjustert i det hele tatt, mens det var hele ideen når det ble vedtatt. Det er en del avtaler som er for liberalister og som kun passer i en helt fin teoretisk verden. Mange av internasjonale avtaler burde vært gjennomgått og mange burde vært avvirket. WTO avtalen er et forferdelig problem for oss. Denne regjeringen har lovet å gjøre det som den forrige rød/grønne regjeringen ikke klarte, og gå gjennom krone/prosent vurderingen. Det står nemlig i avtalen at man til enhver tid kan velge å bruke krone eller prosent og kan velge det som er best for landet. Men regjeringen holder fremdeles på med utredningsarbeid på hvilke varer som skal være i kr og hvilke som skal være i %.

Borch sier at landbruket må fortsette å hente 2/3 av prisen i markedet. Men vi kan ikke fortsette med det, om vi samtidig sier at vi skal ha inntektsopptrapping. Om vi utnytter maksimalt fordelene i tollsystemet, er det allikevel begrensninger på hvor høyt du kan løfte prisene.

Det er tre forhold som gjør at vi nå er i en god posisjon til å få til noe. Det første er Bondeopprøret. Hadde det ikke vært for at bondeopprøret ble startet og skjedde parallelt med at vi fikk regjeringsskifte, som er grunn nr. 2. Den tredje grunnen er krigen i Ukraina, den setter fokus på mat og beredskap.

Med press fra Bondeopprøret, ble det sagt fra AP og SP at det skulle skje en utjevning i inntekt innen 4-6 år. Men i stedet for å kaste seg frempå og begynne å gjøre ting, blir det bare svart at nå må vi vente på utredning fra Gryttenutvalget.

Bondeopprøret har greid å flytte fokuset i

jordbruksforhandlingenes grunnmateriale til å handle om å måle nivå i stedet for utvikling. Nivå ble målt frem til 1992 etter det ble det målt utvikling.

I 2003 ble det endret hvordan forhandlingene utføres. Etter 2003 forhandler vi nå et år frem i tid. Det ville forenkle statens måte å budsjettere på om de viste hvor mye som skulle gå til landbruket på forhånd, i stedet for at det skulle tas fra ymseposten. Men det har vært ei ulykke fra dag en. Nå i mai 2022 skal man forhandle for inntekter for 2023, da må man forutse priser på strøm, diesel, kraftfor, renter osv. 1- 1,5 år frem i tid. Dette har de aldri greidd, spesielt på renter har det vært systematisk feil. Dette kunne jo fungert om man hadde hatt en systematisk etterregning, men det har man ikke praktisert.

Hvis man tar tallmateriale til alle referansebruk i alle soner og i alle produksjoner så får man et snitt på 250 000, hvis man legger inn 2 % avkastning på egenkapitalen. Men 2 % er jo nesten til å le av, nettselskapene har fått godkjent å legge inn 7 %.

Hvis vi skal opp på et nivå som andre grupper ca. 520 000 kr er det snakk om omlag 300 000 i forskjell. Og med ca. 40 000 årsverk blir det en kostnad på 12 milliarder for å dekke inntektsløfte til jordbruket, i tillegg kommer LO's løft for 2022 og kostnadsdekning. Om man sier 1 milliard i kostnadsdekning og vekst pr. år snakker man om en kostnad på 16 milliarder fordelt på 4 år vil det si 4 milliarder pr. år. For å komme på nivå som andre grupper innenfor denne regjeringssperioden.

Hvis man skal gi 2/3 av dette i form av prisuttak har man jo sprengt tollsystemet for lengesiden. Det betyr at man må leite etter alle virkemidler som reduserer kostnaden og ta disse ut av systemet først. Nedskrivning av gjødsel er et slikt virkemiddel, for å få de kostnadene ut av næringen, for å redusere presset på de øvrige prisene. Dette har det ikke kommet noe ordning på og det kommer det nok ikke til komme heller.

Det er så lett å si at vi må få det samme som andre grupper, men nå må det komme

noe konkret ellers blir det ikke noe, og blir det ikke nå så blir det aldri!

(Dag Fossen var og sakkyndig i jordbruksforhandlingene i 2022, sammen med Torbjørn).

Torbjørn Norland

Nestleder i RBS og med i forhandlingsutvalget i 2022.

Vi har fått til ganske mye med Rogalands jordbruket. NBS fremmet et tilskudd til små og mellomstore bruk. Dette ble fremmet året før det ble vedtatt. Det er mulig å få til mye vis du har argumentene på plass. Opplyste og fremover lente politikere trenger vi uansett farge.

I Østerrike har bonden en helt annen status. Det er en selvfølge at de har landbruk over hele landet.

Det står for døren en haug av generasjonsskifter, de som skal ta over har en inntekt som er 2 til 3 ganger høyere enn det de får i jordbruket, da må vi stille oss det spørsmålet? Vil de gjør det? Mange av de som driver i dag og som er på vei ut, kan drive med dette for de de er gjeldfrie. Vil vi at de som skal overta skal gå ned i lønn og i tillegg få så mye gjeld og kanskje mer arbeidstimer i året.

Når hovedinntekten på gården er fra konen som er i full jobb og fra barnetrygden, da bør det ringe noen bjeller.

Jærmelkebonden er de som har lidd mest, da de ligger i sonen med nesten null tilskudd, og skal egentlig klare å leve av prisen. Det er jo ikke noe lett sånn som ting er nå.

Debatt

Eldar: Vi står med et veiskille, det er nå eller aldri. Vi har hatt 5 politikere som har hatt innlegg. De sier de vil ha gård det og at det skal drives, men det er ingen som legger frem konkret va vi skal gjøre, vi må komme med løsninger, skal vi legge på melkeprisen, skal vi ha tilskudd? Dette er noen av de tingene vi må snakke om. De forstår at vi ikke tjener penger. Men det er så lett for de rundt oss å forstå. Flere og flere sier nå at skjer det ikke noe i år, så slukker vi lyset.

Stig takkar Geir Aksdal for innsatsen som styremedlem.

Irene Heng Lauvnes frå Høyre.

Svein Narve: Jeg har vært med på dette i 30 år, og jeg er der jeg startet. Det er ikke forskjell på fylkesårsmeldingen da og nå. Vi har sagt det nesten hvert år. Skjer det ikke noe nå, så gir vi opp. Men hvordan skal vi få til å komme oss videre. Alle møtene med politikerne jeg har vært på har sagt det samme. Det må finnes en forståelse for respekten for maten og bonden. Prisen jeg får for produktene i dag er det samme som i 1985, slik er det ikke for andre produkter. Jeg er mer glad i ungene enn garden, vil jeg at de skal overta?

Vi ønsker at garden og bygda skal leve videre, vi gjør en enormt viktig jobb nasjonalt globalt og lokalt. Men vi må videre.

For meg er det samme hvilket parti, bare de vil landbruket vel. Vi må ha forutsigbarhet.

Det er ikke bondens ansvar å bestemme hvor mye mat som skal produseres. Det er bondens ansvar å gjøre slik Stortinget har bestemt.

Rødt: Jeg er ikke ekspert på landbruksforhandlingene. Men vil vi ha bønder i fremtiden? Det er det spørsmålet vi må stille oss. Svaret fra Rødt er JA. Noen må pleie det norske landskapet, noen må produsere mat hvis vi ikke skal importere all mat fra utlandet. Da må vi tenke hva arbeide er det bonden gjør. Det er det staten som bestemmer, da må vi definere hor mye arbeid det er med mat, jord og landskap. Så må vi sette en pris på det arbeidet.

Vi må få definert fra staten hvilket arbeid de vil at bonden skal gjøre. Så må vi jobbe og betale etter det.

FrP: Jeg har lært mye. En vil jo at neste generasjon skal overta en bedre gard enn en gjorde selv. Det burde vært noen aviser til stede her. Dette burde mange lese om. Dere har et image problem. Etter pandemien har folk begynt å bry seg mer om lokalt produsert mat. For to år siden i dag, var det kø på dorullene.

Neste generasjon, det er et godt utgangspunkt, vil vi ha norske bønder? Jeg er opptatt av norsk mat, og at maten er uten medisiner.

Dere bør smale budskapet litt inn og spisse budskapet litt. Få frem stoltheten, så kan dere forlange betalt for det. Det forsvinner for mye penger på veien fra meg til dere på melken. Det må vi gjøre noe med.

Vi bør gjøre noen grep nå, kalde det en unntakstilstand.

Dag Fossen: Det er et generelt problem i politikken, når du er i opposisjon kan du gjøre alt, men når du får posisjon er en ikke i stand til å ta beslutninger.

De må ordne det grunnleggende problemene, det må innføres en fastpris på strømmen. Skjøner ikke at næringslivet ikke er mer i opprør på strømprisen.

Så kommer ekstra påslag på bensin og diesel, hvorfor går de ikke da inn og kutter avgifter med en gang. Så vi slipper priser opp imot 40 kr. Det er derfor vi har valgt ledere, for å gjøre noe. Regjeringen har lovet, nå må de levere. Det er Vedum og Støre som må forstå at det må mer penger til. Det er i praksis de som bestemmer hvor mye penger bøndene skal få.

Rogaland er landets største jordbruksfylke, jeg ville konsentrert meg om Geir Pollestad og en fra Arbeiderpartiet og Sv fra Rogalandsbenken. Prøvd å få de til å forstå.

Det er ikke et problem å gi et betydelig jordbruksoppgjør i år, det blir ikke overproduksjon av det. En kan ikke gjøre det 4 år på rad, men i år går det an. Hvis sauenæringen ikke er interessert i å diskutere noe form for regulering vil det heller ikke bli noe økonomi i det.

Stig: I vårt lokallag, i studieringen, var oppfatningen at hvis vi nå får god økonomi får vi overproduksjon. Det er dødslinja for enhver produksjon. Kvoter på sau er et alternativ, vi er nødt til å se videre på. Vi må regulere produksjonen. Vi må godta regulering på sau. Men vi må unngå omsettelige kvoter.

Den norske jordbruksavtalen, kan du definere som en forsikringsavtale for norsk matproduksjon.

I 48 år har vi drevet rørhandel på Vigrestad

Vi har lang erfaring innen landbruksdrenering og alternative løsninger innen VA til landbruket og entreprenører.

- Drensrør
- Avløpsrør
- Trekkerør
- Kummer/kumløsninger
- Vannledning/koplinger
- Platon
- Isodren
- Drensrør med filter
- Fiberduk
- ... og mye mer...

Kom gjerne innom vårt kontor på Årsland for å se vårt store utvalg!

MORTEN AARSLAND & CO
RØRHANDEL
4362 Vigrestad

Kontakt oss på 51 43 75 06 eller se vår hjemmeside drens.no

Kjent for lave priser og hurtig levering!

HELLELAND BIL OG LANDBRUK AS

Sirdalsveien 42, 4376 Helleland - Tlf. 51 46 60 40 - Mail: arne@hellelandbil.no

HCP

MECA

HCP Ringen

MULTI ONE

IGLAND

DEUTZ FAHR ISEKI KRONE Zetor

älö

PALMS

Lilleseth Kjetting

Kellfri

RustProff

STIGA

ÅPENT: MANDAG – FREDAG KL. 08.00-16.00

www.hellelandbil.no www.hcpetersen.no www.hcpringen.no

Morten: Båsfjos. Melken forsvinner fra bygdene, alle i landbruket sliter. Vi kan ikke bare si at vi skal finne oss et annet arbeid, for vi har et ansvar som bønder. For meg har det vært dette med melkeproduksjon. I 2003 fikk vi ny dyrevelferdsordning, og da kom kravet om løsdrift inne 2024, det ble ingen utsatt til 2034. Hva skal vi gjøre for å bevare den beitebaserte melkeproduksjonen? Melkeproduksjonen blir byttet ut med ammeku produksjon.

Dag Fossen: Jeg var med i den tiden når vi foreslo løsdrift. Det var ikke tenkt, det var ikke konsekvens utredet. Jeg har tenkt på det mange ganger, hva var det vi tenkte? Jeg var med på å få det utsatt også i sin tid. Jeg tror bare vi tenkte at det var så langt frem, og det skulle komme økonomi og tilskudd så folk skulle få bygge løsdriftsfjos. Jeg tror at skal du få reddet de som er igjen må du ha målrettede planer. Du må bestemme deg for at det skal være igjen bruk med 15-20 kuer og bestemme hvor mange bruk som skal være i Hordaland osv. Skal du investere i nye bygg får du beskjed om at du må bygge større og da må du ha en inntektssikkerhet de neste 30 årene, du vill jo ikke arve gjelden på bruket videre til neste generasjon.

Morten: Heile næringen har sviktet, når det gjelder praktisk produksjon. Vi må være litt ærlige på det vi gjør.

Nils: Jeg har drevet som bonde i 50 år, det som kjennetegner det er at vi har blitt drevet fra skanse til skanse, men nye krav på nye krav. Mange av de har vært helt latterlige.

Vi har tatt kyrne inn fra beitene, lufter dem bare litt, forer dem alt av foret inne og har erstattet mye av det med kraftfor.

I jordbruket regnes det bare med Co2 utslipp, det regnes ikke med den bindingen vi gjør. Hadde vi tatt med skogbruket vårt, hadde vi kunnet skrevet under på Paris avtalen og den hadde allerede vært oppfylt.

NBS stemte imot innføring av lausdriftskravet i 2003.

Det var FRP Rogaland som foreslo å utsett lausdriftskravet til 2034.

Trond Melberg: Gjødelsestilskuddet blir lagt på arealtilskuddet og det blir ofte brukt til å betale leie av tilskudds jord. Hvis tillegget blir lagt samme plass blir det ikke mer igjen til å betale gjødselen. Hvis de samme kravene til dyrevelferd gjelder på import, vil det forsvinne produkter fra hyllene og etterspørselen vil gå opp etter Norske alternativer og prisen vil gå opp.

Svein Narve: Det er en mye større dyremis-handling å ta kalven fra etter noen timer enn etter flere dager. Det mest etiske er å ta den vekk med en gang. Hvis du tar det over på babyer som blir født og du vet du ikke skal få beholde barnet, vil du da se det? Mest sannsynlig ikke.

Avslutning Torbjørn: Det som Trond var inne på med import det er jo litt sånn som Sveits driver sin politikk. De håndterer tollvernet på en mye mer elegant måte enn vi gjør her hjemme.

Regner med at Rødt og FRP har fått den beste innsikten i hva som må gjøres. Sett i et litt historiskperspektiv fra Dag Fossen.

Dyrevelferdsprogrammet – Geir Skadberg
Småbrukarlaget er flinkere på retning på hvor dere vil. Karikaturtegningen til RBS, her ble Nationen krenket. Jeg synes det var en kjekk tegning. En må kunne ha litt galgenhumor.

Utfordringer i landbruket, færre og større, brems i investeringen, gjeldsvekst, stort kapitalbehov ved nybygg og generell kostnadsvekst. Vi må ta vare på, og utvikle videre det vi har i dag.

Rogaland har 10 % av jordbruksarealet 20 % av melk 30 % av fjørfe og gris.

Fra 2006 til 2021 har det blitt redusert fra 2189 bruk til 1071. Ammeku har økt fra ca 300 til 2400. Sau vært ganske stabilt, litt ned. Slaktegris ned til 458 det er ca. 200 ned. Slaktekylling opp til 93 fra 60. Egg fra 343 til 199 og veksthus fra 115 ned til 51.

Heile styret med vara 2022-2023.

DALANE

BONDEN I FOKUS

ALT AV DRIFTSMIDLER TIL
LANDBRUKET

GOLDE BONUSORDNINGER

SERVICE OG KOMPETANSE

KOM INNOM FOR EN DRØS OG KAFFI

SIRDALSVEIEN 38, 4376 HELLELAND
tlf: 51497197 mail: dalane-i@online.no

INNKJØPSLAG SA

God dyre- og plantehelse og god dyrevelferd. En naturforvalter er også en bonde, ikke neglisjær det.

Vi er et husdyrfylke. Det skjer mye på frukt i fylke vårt nå, men det er et husdyrfylke vi er og det vi kommer til å bli i fremtiden.

Det er ikke selvsagt at noen vil overta lenger, det er heller ikke selvsagt at de som overtar vil drive med det samme som mor og far drev med.

I Rogaland er vi utsatt for import og det skjer for mye smitte fra gard til gard siden det er korte avstander.

Påstand: Vår posisjon og risiko har betydning for nasjonal matvaresikkerhet, vårt omdømme har betydelig for legitimiteten til norsk husdyrhold.

Ambisjoner? Å ta vare på og utvikle det vi har. Er det rom for vekst i Rogaland på husdyr? Ja det tror jeg at det er. Men det mangler sprayeareal, er ikke det et problem?

Dersom 1% av bøndene svikter og Mattilsynet oppdager dette, rammer det hele næringen. Derfor må man være flinke å ha alle med i laget. Det er ikke alltid bare en bonde hører hjemme på garden.

Arbeid for god dyrehelse og dyrevelferd i Rogaland. Vi samarbeider om det. Konkurrere ikke. Dyrevelferd går på god praksis. Friske dyr og mindre smitte. Økt kunnskap blant både husdyrbønder og industri om sykdommer og smittespredning.

Bedre praksis i dyreholdet for å bedre dyrevelferd. Målet er friskere dyr og redusert risiko. Målgruppen er Husdyrbønder i Rogaland, med tilhørighet til næringsaktører.

Holder på ut 2024, så vi får med oss dyrevelferdsmeldingen som Stortinget skal levere.

Dyrevelferdsprogram er det kun sauenæringen som ikke har, det kommer nok der også.

Vi ser om vi kan sette i gang tiltak mot bondevelferd. Det er en spesiell tid, det er krav i søkk og kav, og mye gjeld.

Bonden er opptatt av dyrevelferd, men det

er ikke alle som kan det så godt. Litt nervøs for hva som kommer i dyrevelferdsmeldingen, men det kan fort gå godt.

Stig: I Sveits og Østerrike har de brukt gulrot- prinsippet, du sier ja til å ta imot veterinæren. Men hvis en hadde fått inn en tankegang om at når veterinæren har vært hos deg og du deltar i et dyrevelferdsprogram trigger det en betaling. Det er en tankegang. Mye av motstanden handler nok om at vi har fått så mange pålegg, uten at vi har fått noe kompensasjon for det.

Svar Geir: Jeg er enig, men sånn som dere vet er dette bygget på trekk. Vi må ikke være redde for å skryte, si bra.

Trond Melby: Sånn som det er lagt opp nå må du jo ha et dyrevelferdsprogram på hvert dyreslag på garden og det rammer feil på de som har gård på «gamle» måten.

Svar Geir: Jeg er enig i det også. De har sagt det tar litt tid før programmene snakker sammen.

Dag Fossen: Nå er det nesten ikke gardsbruk igjen i Kongsberg, så kommunen har måtte spytte inn et tilskudd for å ha dyrleger der på dagtid. Jeg tror Mattilsynet er feil oppbygd, hvis vi skal ha dyrlege i hver kommune eller hver 3. må dyrlegene ha en jobb i kommunen på noen prosent ellers er det snart kun Jæren som kan ha dyrlege heile døgnet.

Svar Geir: det er et problem hos oss også det i utkanten som Sauda og litt i Tysvær. Det er begynt å komme snakk om kommune dyrlege.

Svein Narve: Hos meg går dyrene ute heile tiden. Å følge klauvsituasjonen er viktig. Hvis jeg skal klauvskjære, har jeg begynt med en med feil. Hadde jeg fulgt dyrevelferdsprogrammet og ikke tenkt selv, hadde jeg avlet på feil materiell. Det vi må ikke gjøre, er at vi ikke pådrar oss feil genmateriale.

Dag Fossen: Du må skjære klauvene for å få slakte, nå må alt være i orden for å få lov til å avlive dem. Før sendte vi dyr til slakt for at de hadde feil.

Dag Helge Oseland: Jeg er ikke imot god dyrevelferd, men jeg er skeptisk. Vi får stadig nye krav og med den økonomien i landbruket. Jeg er redd den blir lignende KSL.

Gro Elin Sandvik: Hvem er det som får myndighet til å sette kravene, og hva følger det med kravene av bevilgninger og penger til å følge de kravene. I den nye dyrevelferdsordningen.

Rødt: Du er redd for at dette skal bli negativt mottatt. Men det er jo myndighetene som gjør sånn at det blir det eller ikke, de kan gå ut og snakke med næringen på forhånd, da kan det bli godt mottatt.

Geir: Husk at dette ikke er myndigheten sitt krav, men næringen sitt.

SØNDAG

Vivian gikk gjennom Gjensidige-avtalen. Stig refererte til styrevedtaket om at fylket vil dekke reisekostnader til Torbjørn i forbindelse med hans deltagelse i forhandlingene.

Valg av 2 til å signere møtebok: Ingvild Sønstabø og Trond Håland.

Godkjenning av innkalling og sakliste – godkjent.

Gjennomgang av årsmelding

Nils gikk gjennom årsmeldingen. Det ble holdt 1 minutt stillhet for Amund Birkeland som gikk bort i 2021.

Kommentar: Hvorfor har vi ikke annonse fra Tess? Vi har jo en avtale med de på kjøp? Det er for vanskelig å få et svar, det tar for lang tid.

Fin og god årsmelding, bra arbeid – godkjent.

Regnskap

Alf Olav Erevik gikk gjennom regnskapet. Regnskapet for 2021 viser et i driftsresultat på 45 867 kroner. Regnskapet ble tatt opp til votering og godkjent.

Budsjett og arbeidsplan 2022

Stig gikk gjennom budsjett og Arbeidsplan for 2022/2023. Vi regner med at 2022 blir et så spesielt år, at budsjettet nok ikke kommer til å holde. Men det er i år det gjelder. Arbeidsplan godkjent.

Valgnemndas innstilling 2022

Leder: Stig A. Helgesen, Tysvær og Bokn BS, enstemmig gjenvalgt 1 år.

Nestleder: Torbjørn Norland, Strand og Forsand BS, enstemmig gjenvalgt 2 år .

Styremedlem: Alf Olav Erevik, Strand og Forsand BS, entemmig gjenvalgt 2 år. Geir Aksdal, Tysvær og Bokn – ikke gjenvalg.

Forslag på ny:

Leif Rune Sundfør, Tysvær og Bokn, enstemmig valgt 2 år.

Kjell Helland, Strand og Forsand BS – ikke på valg.

Eldar Kyllesø Melbøe, Sandnes og Jæren – ikke på valg.

Sophie Eckhoff Gjerme stad, Egersund BS – ikke på valg.

Vara:

1. Svein Erik Ørslund, Egersund BS, enstemmig gjenvalgt 1 år.

2. Leif Rune Sundfør, Tysvær og Bokn, ikke gjenvalg.

Forslag på ny: Geir Aksdal, Tysvær og Bokn, enstemmig valg 1 år.

3. Janne Katrine Schelbred, Strand og Forsand Enstemmig gjenvalgt valg 1 år

Revisor: Solveig Horve, Sandnes og Jæren BS, enstemmig gjenvalgt 1 år.

Jan Sigve Schelbred, Stand og Forsand BS, enstemmig gjenvalgt 1 år.

Geir Skadberg Landbruksdirektør Rogaland.

Valgnemnd for 2023:

Leder: Kjell Magne Aksdal (leder) 1 år.

Tom Ove Øksnevad 2 år.

Trond Norland ny for 3 år.

Jordbruksforhandlingene 2022

Torbjørn hadde en gjennomgang av jordbruksforhandlingene. Torbjørn har vært med i forhandlingsutvalget i NBS i mange år 2014-2019, og vi er så heldige at vi i år har han med igjen.

Hvordan jordbruksforhandlingene er oppbygd:

- Studiearbeid og ulike arbeidsgrupper ned-satt av staten.
- Møter med ulike organisasjoner.
- Fylkesledere og Styret blir enige om prioriteringer.
- Endelige tall fra budsjettne mda – blir enige med bondelaget om rammekrav.
- Utformer NBS kravdokument og diskuterer oss frem til felles krav.
- Overleverer felles krav fra jordbruket.

Nora May Engseth Sekretariatet frå Oslo.

- Får tilbud fra staten.
- Bestemmer om man vil forhandle.
- Går gjennom krav og tilbud.
- Revidert tilbud?
- Avtale?

I år kommer tilbudet fra staten 5. mai. Vi bruker en dag eller to før vi bestemmer oss om vi vil forhandle eller ikke.

Hele forhandlingsutvalget er en slags trakt det går lenger og lenger ned og blir kortere og korter. Det skal være klart til 16.mai.

Tallene fra budsjettne mden, det skal komme en ny rapport på det, det skal så ved-tas i stortinget, før de nye tallene blir tatt med i jordbruksforhandlingene. De nye tallene blir tatt med tidligst neste år.

Nora May Engseth – sekretariatet NBS – aksjoner og kommunikasjon.

Nora gikk gjennom hva og hvordan vi bør kommunisere med media i forbindelse med jordbruksforhandlingene.

Med hjerte for lokalmat

Matfaglig hjelp, inspirasjon og kunnskap om videreforedling av egne råvarer

Les om vår gratis besøksordning og matfaglige kurs på <https://mathåndverk.no>

Kompetansenettverk for lokalmat, SØR

Vi dekker Rogaland og Agder

Med hjerte for lokalmat

Uttaler

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag krev 180 000 kroner i inntektsvekst for bonden for 2022

Dei siste 3 åra har synt oss at beredskap er meir enn eit ord utan innhald. Me har levd gjennom ein pandemi der det tydeleg kom fram at sjølv med vår økonomiske kraft så fekk me ikkje tak i naudsynt materiell til hel-sarbeidarane våre.

Rogaland Bonde og Småbrukarlag har ved mange høve peika på trongen for bered-skapslagring av korn. Fleire regjeringar har overhøyrte våre, og mange andre sine åtvarin-gar. Me må dessverre slå fast at no, når me kanskje får bruk for eit slikt lager så finst det ikkje.

Den beste matvareberedskapen ein nasjon kan ha er ein variert og omfattande nasjonal produksjon av nok, trygg mat til heile folket.

Landbruk og matproduksjon har gjennom mange år blitt nedprioritert i Norge, styres-maktene stoler på at me til ei kvar tid, uansett situasjon, skal sikra matberedskapen gjennom import.

Føresetnaden for ein slik produksjon er at ein har bønder med ei inntekt ein kan saman-likna med andre grupper i samfunnet.

Samme krav til alle matvarer på det norske markedet

På tross av vedtatte mål ser vi at en stadig større andel av matvarer omsatt i Norge er importert fra utlandet.

I vårt land er det svært strenge krav til produksjon av mat. Det er krav til medisin og antibiotika bruk, krav til bruk av plantevern-midler, dyrevelferdskrav, sporbarhet etc etc.

Årsmøtet i Rogaland Bonde- og Småbrukar-

Norske bønder har i dag ei inntekt på om lag det halve av andre grupper. Kvart år er det svært mange som velger å gå ut av næringa. Det siste årets ekstreme kostnadsvekst har ført til at svært mange vurderer om dei skal fortsette som matprodusentar.

For å skapa ny optimisme i næringa må årets jordbruksavtale gi næringa tydelege signal om at gapet til andre grupper vert tetta innan 3 år og at kostnadsveksten vert fullt dekkja.

Årsmøtet i Rogaland Bonde og Småbrukar-lag krev at forhandlingane i år vert fordelte. Først må partane sørga for full utgiftsdekning. Dette må vera klart før ein går vidare med tradisjonelle forhandlingar.

Gapet til andre grupper er totalt på 18-20 milliardar.

Det er store inntektsforskjellar mellom produksjonane i landbruket.

Årsmøtet i Rogaland Bonde og Småbrukar-lag krev 180 000 kroner i reell inntektsvekst iberekna eit nytt beredskapstilskott på 80 000.

Sendes over til styret.

lag krever at det blir stilt, minst, like strenge krav til mat som blir importert som de krav til matvarer produsert nasjonalt.

Slik det er i dag er det umulig for norske produsenter å konkurrere på like vilkår. Og, det blir umulig for forbrukeren å vite hvordan den enkelte varen er produsert.

Sendes over til styret.

Ta kontakt for
ein god handel!

TRAKTOR REDSKAP

Roar Gundegjerde
Salgskonsulent Traktor/redskap
Kvinnerad, Etne, Vindafjord, Tysvær, Bokn, Haugesund,
Karmøy, Utsira, Sveio, Stord, Fitjar og Bømlo
Tlf: 414 65 967
E-post: roar.gundegjerde@fkra.no

Magnus Lunde Bakka
Salgskonsulent Traktor/redskap
Eidfjord, Ullensvang, Jondal, Odda, Sauda, Suldal,
Vindafjord, Hjelmeland, Strand og Forsand
Tlf: 918 32 402
E-post: magnus.lundebakka@fkra.no

Christian Hovda
Salgskonsulent Traktor/redskap
Inneselger Haugesund
Tlf: 954 71 143
E-post: christian.hovda@fkra.no

Bjarne Aske
Salgskonsulent Traktor/redskap
Sandnes, Sola, Randaberg Kvitsøy, Stavanger
Tlf: 928 39 444
E-post: bjarne.aske@fkra.no

Trond Maudal
Salgskonsulent Traktor/redskap
Time, Klepp, Gjesdal, Bjerkreim, Forsand
Tlf: 971 90 376
E-post: trond.maudal@fkra.no

Lars Håland
Salgskonsulent Traktor/redskap
Egersund, Hå, Lund, Sokndal, Vapi Sør Rogaland
Tlf: 900 60 062
E-post: lars.haland@fkra.no

Kyrre Skrettingland
Salgskonsulent Traktor/redskap
Inneselger Klepp - hovedansvar brukt
Tlf: 909 40 250
E-post: kyrre.skrettingland@fkra.no

FJØRFE

Aabjorn Maeland - Salgskonsulent
Salgsområde: Fjorfe, Høle FKRA
Kontorsted: Klepp
Tlf: 952 92 666
E-post: aabjorn.maeland@fkra.no

I-MEK

Thomas Bråдли
Jæren, Dalane, Forsand, Strand, Hjelmeland
941 800 60 | thomas.bradli@fkra.no

Per Arvid E. Ueland
Jæren, Dalane, Forsand, Strand, Hjelmeland
917 84 925 | perarvid.ueland@fkra.no

Torvald Øvrebo
Finnøy, Rennesøy, Bokn, Karmøy,
Haugesund, Tysvær
952 28 635 | torvald.ovrebo@fkra.no

Ola Haugland
Suldal, Sauda, Tysvær, Vindafjord, Etne,
Sveio, Bømlo, Stord, Fitjar, Kvinnerad,
Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord
915 34 199 | ola.haugland@fkra.no

GRIS

John Skretting
Rogaland
957 03 858 | john.skretting@fkra.no

Magnhild Aanestad
Salgskonsulent gris
Rogaland
930 05 827
magnhild.aanestad@fkra.no

Felleskjøpet Rogaland Agder

Medlems-
fordeler!

Det lønner seg å være medlem!

Som medlem hos oss er du medeier i en sterk innkjøpsorganisasjon, opprettet, eid og styrt av bønder.

Våre medlemmer får ta del i mange gunstige ordninger som f.eks.:

- Årskvantsrabatt
- Kvantumsrabatt, kraftfôr og gjødsel
- Bestillingsrabatt
- Webrabatt
- Etableringsrabatt
- «Min Side», nyttige funksjoner
- Kjøpsutbytte ved overskudd
- Tankstøtte
- Sparekonto
- Medlemsfordeler Agrol
- Gratis rådgivning

Medlemskapet er åpent for alle som har økonomisk ansvar for landbruksdrift og landbruksrelatert virksomhet.

Mer informasjon finner du på bedrift.bondekompaniet.no og fkra.no, eller ta kontakt med vårt kundesenter.

Se film om
registrering,
Min Side og
bestilling:

bedrift.bondekompaniet.no
Telefon 99 43 06 40

Matproduksjonen må sikrast

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag krev kriseutbetaling til norske bønder no!

Årsmøtet i Rogaland Bonde- og Småbrukarlag er svært uroa over situasjonen for nasjonal og internasjonal matproduksjon dette året.

Både her i landet og over heile verda opplever matprodusentar enorm kostnadsvekst på sentrale driftsmiddel som gjødsel og drivstoff.

Samtidig har den tragiske situasjonen i Ukraina ført til stor usikkerheit for den globale forsyninga av matkorn.

FN advarer mot ei global matvarekrise.

Alle desse punkta peiker mot at me, i vårt land, må auka produksjonen av mat. Det er

Nok er nok!

Bondens inntekt for et årsverk har lenge vort nede på 1/3 av gjennomsnittet for lønns-mottakere. Siste års sterke økning i pris på gjødsel, diesel osv. har gjort inntektene enda mye lavere.

Det burde være sånn at et årsverk i jordbruket gir en inntekt på samme nivå som andre, i tillegg til inntekt for fornying/avskrivning av driftsapparat.

Politikere fra alle partier snakker i valgkamp og festtaler om heving av bondens inntekt, jordbruk over hele landet og økt selvforsyning. Tiden er inne for at noe blir gjort!

Først må bondens inntekt økes kraftig, noe som kan bidra til å stoppe nedlegginga av stadig flere bruk og kanskje starte opp produksjon på allerede nedlagte bruk.

For å øke selvforsyninga må korn og grønt

særskild viktig at me produserer så mykje matkorn som mogleg.

Norske bønder står no framfor ei travel tid med stort forbruk av gjødsel, diesel og andre driftsmiddel. Men kostnadsveksten har ført til at det mange ikkje har råd til å kjøpa desse driftsmidla i tilstrekkeleg mengde.

Årsmøtet i Rogaland Bonde- og Småbrukarlag krev difor at det umiddelbart vort utbetalt eit krisetilskott tilsvarande 30% av den utbetalinga den enkelte bonde fekk ved siste utbetalingsrunde. Krisetilskottet avgrensast til maksimalt 200 000 kroner.

Sendes over til styret.

produksjonen økes. For å frigjøre areal til korn og grøntproduksjon må beiting i større grad tas i bruk både ved beiting på innmarksbeiter og beiting i utmark. 12% av dyrkamarka er ute av drift. Denne må tas i bruk om vi skal ha håp om å øke selvberginga opp til 50%.

Valget må gjøres nå, vi kan fortsette som før med stadig flere jordbrukere som må ut på annen jobb for å finansiere gårdsdriften, stadig flere og flere nedlagte bruk og stadig nedgang i selvforsyninga. Og dermed fortsette å prøve å kjøpe maten ut av munnen på en stadig større sveltrammet verdensbefolkning.

Eller Staten kan vise ansvar og bevilge det som er nødvendig for å øke selvbergingsgraden og opprettholde et levedyktig jordbruk over hele landet.

Sendes over til styret.

Jordbruksforhandlingene må gjelde inneværende år!

Årsmøtet i Rogaland Bonde og Småbrukarlag krev at jordbruksforhandlingene må gjelde for inneværende år.

Slik det er nå forhandler vi for neste år og det har vist seg tilnærmet umulig å forutse utviklingen for viktige element som påvirker avtalen, et år fram i tid.

Ved forhandlinger for inneværende år vil en i større grad kunne basere arbeidet på

reelle tall og matprodusentene kan få en mer trygg og stabil økonomi. Samtidig som viktige endringer i forutsetningene for avtalen kan bli tatt hensyn til før det får store konsekvenser på det enkelte bruk.

Dette tiltaket vil gjøre jamstilling forløpet kortere.

Sendes over til styret.

Jæren Olje Agder Olje Randøy Olje Finnøy Olje Haugaland Olje

Scan QR kode og bestill drivstoff 24/7 Helt enkelt

Scan QR kode for våre stasjoner Helt enkelt

Helt enkelt

100%
MILJØVENNLIG

Vårt pukkverk utvinner stein fra fast fjell.

Herfra produserer vi varianter av pukk, grus og industrisand som brukes direkte eller foredles til asfalt og betong - uten omveier eller tilsetning av skadelige stoffer.

PUKK OG GRUS | BETONG | ASFALT | GJENVINNING | FJELLBORING

Best på
landbruk!

Alt på ett sted!

Nå tilbyr vi både bank, fond, forsikring og eiendomsmegling for landbruket – fra vårt distriktskontor.

Distriktskontoret i Sør-Vest
Kontor på Særheim – Klepp

Rune (bank): 482 59 587
Harald (bank): 982 53 911
Aksel (forsikring): 969 07 727
Jan Egil (eiendom): 900 79 994

Landkreditt

Landkreditt.no

Spesialisten på håndtering av flytende husdyrgjødsel!

Er du klar til våronna?

51 71 20 20 - www.agromiljo.no

Ikkje ta tunge investeringar i landbruk no!

Det er eit stort etterslep på investeringar i landbruket i Rogaland. Forskjellige offentlege krav fører til at investeringstrongen vert ekstra høg i åra som kjem.

Likevel vil Rogaland Bonde og Småbrukarlag åtvare bøndene mot å ta store investeringar i drifta no.

Kostnadsveksten i landbruket er høgare enn i resten av samfunnet og ligg på 14%, rentenivået er på veg opp. Og det kjem ikkje signal i statsbudsjettet om at inntektene skal opp. Trass i lovnader er det heller ikkje signal om betre tollvern.

Me fryktar at høg gjeld vil «lenka» bonden til fjøsdøra i mange år framover samtidig som

ein må henta inntekt utanom bruket for å klara seg.

Allereie med dagens økonomi i landbruket er det negativ avkastning på investeringar i landbruket.

Me kan difor, dessverre, ikkje konkludera på nokon annan måte enn å anbefala bøndene i Rogaland om å venta med investeringane til dei ser at inntektene og dei sosiale vilkåra i landbruket kan samanliknast med resten av samfunnet.

For styret:

leiar Stig A. Helgesen

nestleiar Torbjørn Norland

Driftige bønder skaper de beste råvarene. Det betaler vi godt for.

Prima Jæren er stolte over å levere det ypperste norske kjøttprodusenter kan produsere. Å alltid tilby kun det beste er en edel kunst, og vi klarer det med hjelp fra våre dyktige underleverandører. Vi legger mye tid og krefter i å samarbeide med kvalitetsbevisste gårdseiere, og Norges beste kjøttprodusenter finner man på vestlandet.

Dette er et frieri til kremen av lokale bønder: Saueholdere. Storfeprodusenter. Grise-røkttere. Stadig nye kunder oppdager våre fantastiske råvarer, og gleden rundt middagsbordet skal komme bonden til gode. Vi belønner kvalitet. Ikke bare med gode ord, men med klingende mynt. Prima Slakt as har vært best på totaløkonomi for bonden de siste ti årene, og slik vil det alltid være.

Bli med på laget!
Kontakt oss i dag:

Tilførselsleder Storfe.
Magnar Sandanger 481 14 525 – magnar@prima.as

Tilførselsleder Småfe.
Leif Håkon Korsbø 928 28 420 – leif@prima.as

Tilførselsleder Gris.
Leidulf Sigmundstad 452 87 830 – leidulf.sigmundstad@prima.as

Kommentar på statens tilbud til bøndene

Statens tilbud til bøndene på 10,15 milliardar er litt i underkant av det me håpa på. Det er likevel på eit nivå som gjer at me meiner det er grunnlag for å gå vidare med forhandlingane.

Samtidig er det viktig for oss å vurdere innretninga på tilbodet og ikkje berre totalsummen.

Krav uten prutningsmonn!

Styret i Rogaland Bonde og Småbrukarlag meiner kravet til årets jordbruksforhandlingar rommar det som må til for å sikra norsk matproduksjon og matberedskap.

Norsk Bonde og Småbrukarlag har landsmøtevedtak på at det skal krevast etter behov og dersom kravet vert innfridd vil det bidra til at færre bruk går ut av drift og at matproduksjon på norske areal kan vidareførast.

Årets krav inneber at me startar på jobben med å tetta inntektsgapet til andre grupper. Det er difor ein føresetnad at dette vert vidareført dei neste åra slik at inntektene til bøndene i framtida kan samanliknast med andre grupper. Slik det er lova gjennom fleire Stortingsvedtak og sist i Hurdalsplattforma.

Rogaland Bonde og Småbrukarlag vil anbefala vårt forhandlingsutval at dei går inn i reelle forhandlingar for å sjå om det er mogleg å løfta tilbodet nok til at me kan sikra norsk matberedskap og matproduksjon.

For styret: leiar Stig A. Helgesen

Samfunnsoppdraget til norske bønder er å produsera nok, trygg mat til det norske folket også i krisetider. Skal me klara den jobben må me ha inntekt som andre.

Kravet er difor ikkje større enn at vårt tydelege signal til våre forhandlerar er at prutningsmonnet er lite!

For styret: leiar Stig A. Helgesen

Me tek vare på bøndene sine interesser!

Kom innom for ein drøs. Leverar over heile fylket!

Åpningstider: Mandag-fredag 8-18, lørdag 9-15. Hovevn. 80, Sandnes. Tlf. 51 66 08 81 / 480 31 605

Nesten en milliard i kostnadssprekk for bøndene!

Rogaland Bonde og Småbrukarlag gjekk tidlegare i haust ut med eit krav om tilleggsforhandlingar.

Agri Analyse bekreftar no i sin rapport at vårt krav er berettiga.

Kostnadsveksten i landbruket har sidan jordbruksoppgjæret i vår eksplodert, og ligg 4% over det samfunnet elles opplever. Rapporten frå Agri Analyse viser også at kostnadane i næringa har auka med minst 870 millionar, langt meir enn det som vart lagt til grunn i jordbruksavtalen. Og sidan det har vore vanskeleg å få tal for prisauke på kraftfôr er det sannsynleg at talet er høgare. I tillegg kjem usikkerheit rundt valutasituasjonen som kan bidra til endå høgare tal.

Også i fjor var kostnadsveksten mykje høgare enn det som var forutsett i jordbruksforhandlingane. Norsk Bonde og Småbrukarlag fekk då med seg Norges Bondelag på eit krav om tilleggsforhandlingar. Etter forhan-

dlingar med den nye regjeringa vart ein einige om ein kostnadsdekning på om lag 750 millionar, som kom til utbetaling i februar 2022

Regjeringa har lova næringa inntektsutjamning i forhold til andre grupper og har sett som mål at matproduksjonen i Norge skal aukast med 20 % fram til 2030.

Forutsetninga for matberedskap og matsikkerheit er eit aktivt landbruk over heile landet. For å få dette til må norske bønder ha sosiale vilkår og inntekt som er samanliknbare med andre grupper, slik me har blitt lova gjennom fleire stortingsvedtak.

Skal me nå regjeringas mål om auke av eigen matproduksjon, sikre betre matberedskap i usikre tider, og unngå at endå fleire bønder går ut av næringa må me også i år be om tilleggsforhandlingar.

No må regjeringa levera på det dei har lova!

For styret: leiar Stig A. Helgesen

HANDELAND
ANTIRUST

SIDEN 1986

www.handeland-antirust.no

- Antirustbehandling
- Sandblåsing
- Bilpleie
- Rustrep./lakkering
- Skinnreparasjoner
- Felger/dekk
- Vi har leiebil
- Tlf.: 51 40 08 00

JÆRPRODUKTER

R

TEGLE

TRANSPORTUTSTYR FOR DYR

NORSK PRODUSERT

Telefon 51 77 17 77 Internett www.tegle.no E-post post@tegle.no

Godt salg! Vi trenger enda flere bønder!

- Svært konkurransedyktige priser og vilkår
- God oppfølging fra dyktige produsentrådgivere
- God støtte til nye brukere
- Tilbud om faglige og sosiale arrangementer

Besøk oss på www.fatland.no og sjekk våre bonuser, priser og vilkår. Eller ring Fatland Jæren, tlf. 97 97 21 20

SI NEI TIL ACER

KRAFTA ER VÅR!

Er du usamd i at Norge skal leggjast under EU-myndighet?
Vil du at Norge skal seia opp EØS-avtalen?
Meiner du at norske kvinner og menn skal vera herrar i eige hus?

BLI MED I NEI TIL EU

<https://neitileu.no/bli-medlem>

Medlemskap kostar kr. 200 fyrste året, deretter kr. 435

JÆRKRAFT ER ET NYTT LOKALT STRØMSELSKAP AV OG FOR JÆRBUEN.

Vårt mål, er å levere fornuftige strømvavtaler til alle på Jæren og omegn – bønder, bedrifter, organisasjoner og private. Vi ønsker å bidra til det lokale miljøet, og vil være til stede der det skjer. Hos oss får du ingen overraskende kostnader eller tilleggsprodukter. Det skal være enkelt og trygt å kjøpe strøm fra Jærkraft.

Jærkraft er et selskap eid av Hå Energi AS og Dalane Energisalg AS.

Kraft til Garden

Vi vet av erfaring at dagens landbruk krever store mengder strøm. Vi tilbyr derfor en egen avtale, spesielt tilpasset gardsdrift. Dette er en spotavtale med et lavt påslag pr. kWh, uten faste månedsgebyrer eller binding. Vi tilbyr gjennomfakturering til de aller fleste adresser i Rogaland.

Ta kontakt om du tror dette kan være noe for deg eller om du skulle lure på noe!

Lone Vierdal

Bedriftsrådgiver

+47 908 63 376

Lone@jaerkraft.no

Jærkraft.no

jærkraft

Nyttårshelsing fra leder i RBS

Det er to ting frå året 2022 som eg ikkje kjem til å gløyma. Det eine er sjølv sagt at me for første gong på svært mange år opplever ein meningslaus og blodig krig i Europa. Ved førige årsskifte kunne svært få av oss tru at dette var mogleg.

Krigen i Ukraina har fått og kjem til å få stor innverknad på liva våre her i Norge. Det mest følbare til no har vore ein prisauke på nærast alle varer. Både forbruksvarer som alle treng for å leva og varer me treng i landbruksdrifta har gått kraftig opp.

Men, dei verste konsekvensane av krigen er det folket i Ukraina som må tola. Av og til kjem det sterke meldingar i tekst og bilete frå krigshandlingane og frå korleis det sivile samfunnet vert rive sund. Samtidig ser me eit folk som ikkje bøyer av for overmakta og som veljar å stå opp mot undertrykking og tyranni. Eg føler medkjensle og respekt for folket i Ukraina. Zhyvy Ukrainina!

Det andre eg har opplevd i 2022 som eg ikkje kjem til å gløyma er kontakten med svært mange bønder. Som leiar av Rogaland Bonde og Småbrukarlag får eg ofte respons frå bønder på saker me har løfta fram. Desse meldingane frå aktive bønder er viktige og som regel er det hyggelege samtalar. Det spesielle dette året er alle som tek kontakt og beskriv ein vanskeleg kvardag. Det er tydeleg for meg at økonomien på mange gardsbruk har gått frå dårleg til kritisk. Og, svært mange lurar på korleis dei skal klara seg om me får ytterlegare kostnadsvekst. Særskilt vert eg bekymra når unge bønder med ektefelle og barn fortel om kvardagen sin. Dei vert slitne mellom lojaliteten til familiane sine og stadig svakare økonomi i drifta på gardane. Det er unge folk som fortel om arbeidsdagar på 12 - 15 timar 6 - 7 dagar i veka.

Krigen i Ukraina er det lite me i RBS kan gjera noko med. Men, som tillitsvalde for bøndene i Rogaland føler me det er vår plikt å ta dei signala me får frå «grasrota» på alvor.

Me har gjennom fleire år prøvd å talfesta kva som trengst for at bøndene skal få inntekter på line med andre. Dette vidareførte me i år gjennom å få gjennomslag i NBS for eit høgt krav til årets jordbruksforhandlingar og gjennom kravet vårt om tilleggsforhandlingar i haust. Noko det dessverre til dags dato ikkje har blitt noko av.

I tillegg har me åtvare mot tunge investeringar i landbruket no. Ikkje fordi det ikkje er behov for investeringar, men fordi me fryktar at endå fleire bønder skal verta «lenka» til fjøsdøra grunna høg gjeldsbyrde. Og, me kan lova at dersom me klarer å få til leveleg økonomi i næringa så skal me vera dei første til å råda folk til å investera.

Den eine tingen som gjer at me engasjerer oss i dette er at me veit at det å produsera mat til folk aldri kan vera feil. Me kjem også i 2023 til å vera tydelege på kva som må til for at Rogaland framleis skal kunna kalla seg «Matfylket» gjennom å arbeida for at bøndene i Rogaland skal ha sosiale vilkår og inntekter på line med andre grupper.

Eg vil med dette ønska medlemmer, tillitsvalde og alle andre bønder eit godt nytt år!

For styret: leiar Stig A. Helgesen

Tilleggsforhandlingar no!

Styret i Rogaland Bonde og Småbrukarlag vil be styret i Norsk Bonde og Småbrukarlag om å kontakta Norges Bondelag med mål om å krevja tilleggsforhandlingar også i år.

Slik vi ser det, har føresetnadene for årets jordbruksavtale endra seg i så stor grad at det må forhandlast med nytt talmateriale som grunnlag.

Trass i tilleggsutbetalinga som kom no i september så opplever dei fleste bøndene at økonomien har blitt ytterlegare svekka det siste halve året.

Gjennom årets jordbruksavtale vart landbruket lova full kompensasjon for auka kostnader. Utviklinga dei siste månadane har ført

oss langt bort frå at den lovnaden vert oppfylt.

Situasjonen i grøntnæringa er ekstrem, der me kan oppleve at store delar av årets avling går tapt fordi straumprisane er på eit nivå der det fører til tap for produsenten å leggja varene på lager.

Slakteria signaliserer lågare avrekningspris på slakt.

Samtidig har prisnivået på alle slag driftsmiddel eksplodert.

Som fagorganisasjon for alle norske bønder kan me ikkje la vera å reagere på situasjonen.

Me må krevja tilleggsforhandlingar no!

For styret: leiar Stig A. Helgesen

Lund

REGNSKAPSKONTOR AS
SIRDALSVEIEN 38, 4376 HELLELAND
Telefon: 51 40 24 00 • post@lundregnskap.no

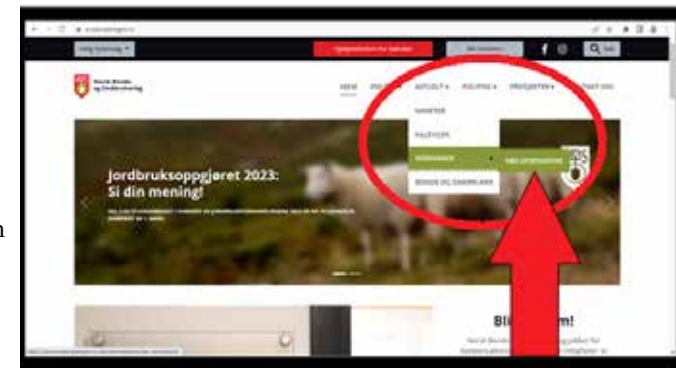
NBS-seminarene (versjon 2)

Organisasjonsutvalget i NBS arrangerer månedlige seminarer på Teams, for at medlemmene i laget skal få anledning til å lære mer om både rammevilkår og andre aktuelle saker. Her henter vi inn innledere som virkelig kan temaene de snakker om, som for eksempel Torbjørn Tufte i Agri Analyse om tollvern, Steinar Helgen i LMD om budsjettneimnda for jordbruket, Bjørn Hvaleby i Norsk mat om endringer i KSL-systemet.

Vårsemesteret 2023 startet med en gjennomgang av prosessen i jordbruksforhandlingene. Opptak av dette seminaret ligger åpent på nettsida og kan sees når som helst.

Vi følger opp med bl.a. prisnedskrivning på korn til kraftfôr, produksjonsregulering, og beiterett og gjerdehold. Oversikt over kommende seminarer, med dato, tema, innledere og møtelenke for oppkobling finnes på nettsida. Der kan også presentasjoner fra alle seminarene kan lastes ned.

Noen av foredragene kan sees i opptak via medlemsgruppa til NBS på Facebook, men det gir utvilsomt best utbytte å delta i selve

seminaret. Da er det også anledning til å stille spørsmål og delta i diskusjonen i etterkant av foredraget.

Seminarene kunngjøres per e-post til alle medlemmer. Får du ikke slike meldinger, mangler vi kanskje e-postadressa di? Gi beskjed til medlem@smabrukarlaget.no, så får vi registrert deg.

NBS-seminarene er åpne for alle som er interessert i å delta, uavhengig av hvor de bor, hva de jobber med eller om de er medlemmer noe sted, så inviter gjerne med folk du kjenner: www.smabrukarlaget.no/aktuelt/webinarer/nbs-seminarene/

Håper vi sees!

*Hilsen Margrethe Figved,
organisatorisk nestleder i NBS.*

Heidi Bjerga frå SV stiller seg bak parolen!

Vi leverer øremerker til alle typer husdyr

 www.moenbjollefabrikk.no

 post@moenbjollefabrikk.no

 51401150

 MOEN
BJØLLEFABRIKK

Velkommen til oss!

 [moenbjollefabrikk](https://www.instagram.com/moenbjollefabrikk)

 Moen Bjøllefabrikk as

Vi har Norges største utvalg av sprøyter og utstyr
Berthoud ryggsprøyte – AR pumper – Teejet og Hypro dyser
Manuell/elektrisk styring – GPS – Filter – Plast rørdeler – Skum utstyr

PÅ LAGER

Vi sender deler og utstyr til hele Norge.

Nordsjøvegen 613 - 4352 Kleppe - 51 42 06 10

Nettbutikk: www.sproyte.no

Hybridmodellen vil være kroken på døra for norsk jordbruk

Utdrag av pressemelding angående «Grytten-utvalget» av Nora May Engeseth Jordbruksoppkjøret.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har levert sitt høringsinnspill til Inntektsutvalgets rapport. NBS støtter utvalgets forslag til to modifiserte total kalkyler med noen endringer, og vil kostnadsføre bondens arbeidsinnsats.

– Vi vil ikke akseptere bruk av hybridmodellen som verktøy for beregning av jordbrukets inntekt, sier leder i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Tor Jacob Solberg.

NOU 2022:14 Inntektsmåling i jordbruket ble offentliggjort 3. oktober 2022 og har høstet mye kritikk, blant annet fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag. 16. januar er det høringsfrist, og NBS har nå sendt inn sitt innspill. Les innspillet i sin helhet her.

I rapporten fastslår Grytten-utvalget at bondens medianinntekt er 212 000 kr pr årsverk. Beregningen er basert på skattetall. I 2021 var gjennomsnittlig årslønn i Norge 610 000 kr. Det gir et inntektsgap på 398 000 kr, ikke medberegnet avkastning på kapital.

– Norsk jordbruk er selve bærebjelken i distrikts-Norge og definerer i stor grad hvem vi er som nasjon og hvordan landet vårt ser ut. Men dette er i ferd med å endre seg, sier leder i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Tor Jacob Solberg.

Sterkt kritisk til Hybridmodellen

I NOU-en foreslår Grytten-utvalget en såkalt hybridmodell, som kombinerer skattedata fra bonden med en modifisert total kalkyle. Utvalget konkluderer med at det er inntektsmulighetene som danner inntektsnivået, og at bøndene selv velger hvorvidt de utnytter disse. Flere gårdsbruk er også utelatt fra modellen.

– Forslaget innebærer at hele næringas inntekt måles opp mot de gårdene som i dag

driver mest effektivt. Det er en grov generalisering av næringa generelt, og med en slik modell vil gjennomsnittsbonden aldri oppnå jamstilling, sier Anders Bakke Klemoen, seniorrådgiver i NBS. Forslaget innebærer at en måler ut fra hva som kan ses på som beste praksis og at næringa skal sammenlignes mot denne.

– Hybridmodellen tar ikke hensyn til arrondering, mekanisering, eller driftsopplegg. Diversiteten i norsk landbruk er langt større enn at en kan måle de «beste» mot de «dårligste», og en hensyntar i et slik bilde kun de økonomiske verdiene i forhold til mulighetsrommet for inntekt, forklarer Klemoen.

– NBS er sterkt uenig i hybridmodellens validitet, og vil ikke akseptere bruk av denne, sier Tor Jacob Solberg, leder i Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Mener arbeidsinnsats må kostnadsføres

NBS støtter utvalgets forslag til modifisert total kalkyle, med noen endringer. Blant annet foreslår NBS at øvrige årsverk som arbeid gjennomført av bonden selv, kostnadsføres i total kalkylen.

Innleide årsverk (som avløser) har utvalget selv kostnadsført via AA-ordningen, mens årsverk som tilhører bonden foreslår NBS at skal kostnadsføres med det lønnsnivået som gjelder for gjennomsnittlig lønsmottaker. Årsresultat før skatt vil dermed være avkastning til kapital for næringa.

– NBS har hele veien vært tydelig på at bonden skal jamstilles med gjennomsnittlig lønsmottaker. Gjennom dette forslaget får vi i total kalkylen synliggjort hvor stor andel av driftsoverskuddet som går til arbeidsvederlag til bonden, på et nivå som er sammenlignbart med samfunnet øvrig, og hvordan kapitalen forrentes, sier Klemoen.

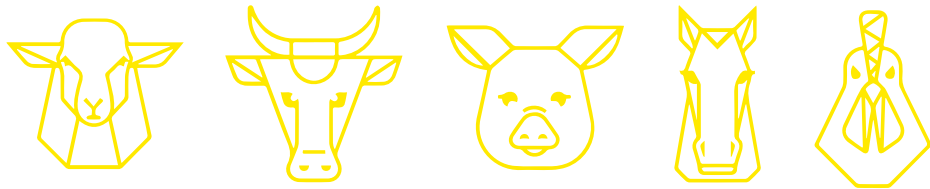
Bryne Landbruksservice AS

Vi tilstreber å bli den foretrukne leverandøren av rekvisita, utstyr og innredning til storfe, småfe, fjørfe, hest og gris

Kom gjerne innom vår butikk på Hålandsveien 31, 4344 Bryne, for en hyggelig og faglig prat!

Åpningstider:
Mandag - Fredag 07.30 - 16.00
Torsdag 07.30-18.00

www.bls-as.no
51 77 07 00
post@bls-as.no

NBS landsmøte 2022

Rogalandsbenken på landsmøte i 2022.

Stig takkar Kjersti Hoff under landsmøtet.

Finnøy BS fekk tredjepris i verving.

Stig på seminar under landsmøtet i 2022.

I Norge har vi mange fantastiske råvarer og spennende sesonger. Coop støtter norsk matproduksjon og tilbyr deg flere lokale varer.

Tolv fylkesledere i NBS stiller seg bak høringsuttalelsen fra Sandnes Bondelag

– Det viktigste nå er at landbruket står sammen, sier fylkesleder i Rogaland Bonde- og Småbrukarlag, Stig Arild Helgesen.

Hør intervjuet med Stig!

Her snakker han om den enorme kost-

nadsøkningen jordbruket

opplever, samt rapporten fra Agri Analyse som bekrefter at kravet til Rogaland Bonde- og Småbrukarlag om tilleggsforhandlinger var berettiget.

<https://fb.watch/gKa0BNtURO/>

Med vår brede kompetanse og nærhet til deg som kunde kan vi sammen løse de fleste utfordringer.

Finn ditt nærmeste lokalkontor på www.tveit.no

Regnskap og rådgivning for næringsliv og landbruk

TVEIT
REGNSKAP & RÅDGIVNING

Et medlem av Spørteknikk Forretningspartner

T. HOLAND MASKIN A.S

Graving
Transport
Sprengning
Salg av singel og grus

Ytre Torvhusv. 8 – 4370 Egersund
Telefon 51 46 57 00 – Fax: 51 46 57 01
Kristen: 951 51 511
Terje: 951 25 000
David: 951 51 510
E-post: th@thmaskin.no
Hjemmeside: www.thmaskin.no

Kvifor skal eg være eigar av TINE-samvirket?

**Saman
skaper
me eit
levande
Norge**

medlem.
tine.no

- Eit samvirke som arbeider for best mogleg økonomisk resultat frå din mjølkeproduksjon
- Trygg og forutsigbar avsetning av mjølka.
- Tilgang til verdfull kompetanse i alle deler av mjølkeproduksjonen.
- Ein gunstig startpakke som ny brukar.
- Eit godt fagleg og sosialt miljø i produsentlaget.
- Eit samvirke som sikrar deg konkurransekraft og påverking vidare i verdikjeda.

Din lokale leverandør av
Diesel, smøreoljer og dieseltanker

Vi har lokalkjente og serviceinnstilte sjåførar som gjerne fyller opp tanken din.

Ta kontakt for et godt tilbud

Certas Energy Fuels AS

TLF 22 66 38 50
E-post: post@essoenergi.no
Web: www.essoenergi.no

 Norsk Olje AS
Vi leverer!

Vi har et bredt utvalg av spesialmaskiner til jordbruket

– besøk oss på vår store stand sammen med Godkalven AS og Trioliet

- Gjødselskraper og trekk i verdensklasse
- Separatorer – mobile og stasjonære
- Pumpesystem og omrøring
- Høykraner og traverskraner
- Gjødselroboter og trekk i verdensklasse

Bjørnars Auto AS

Grunnfjordveien 1046, 9130 Hansnes

Tlf. 970 87 998

E-post: bjornar@bjornarsauto.no

Oppsetts-
arbeidet
reduseres
med 50-70%!

Ta hele landet i bruk MED VESHOVDA GJERDESYSTEM

 Utviklet av norske bønder

**Fleksibelt, solid og enkelt
– med minimalt av vedlikehold!**

OM VESHOVDA KONSEPTET

- Utviklet av norske bønder med lang erfaring fra utfordrende gjerdearbeid.
- Kan tilpasses ulike typer dyrehold, er i særklasse på dyreetikk, og dekker de fleste bruksområder.
- Fleksibelt med tanke på høyde, antall og type tråder.
- Gjerdene tåler store påkjenninger og er lett å vedlikeholde.
- Avstand mellom stolpene og stolpetype avgjøres etter underlag, og man kan ha lange strekk mellom pålene.
- Lengre levetid enn dagens løsninger, ingen rustproblemer.
- Svært enkelt å montere!

Mer informasjon og priskalkulator:

www.gjerdssystem.no

Langholmveien 6, 4373 EGRSUND | Telefon: 913 42 369 | post@gjerdssystem.no

Møller Bil
Egersund Tlf. 24 03 29 00

MØRTELVERKET
FORSAND
www.forsand-sandkompani.no

Høvel, sagespon og bark til salgs

Leveres i 20-80 m³ lass
- nå også sponballer

sagespon A/S
Austad, 4580 Lyngdal
mobil 911 74 250

Vi har BioCleaner!

Allsidig rørleggerfirma!

Spesialister på vannforsyning, vannbehandling og renseanlegg!

Industri - Landbruk
Eneboliger - Hytter

Nybygg, reparasjoner, rehabilitering

VI HAR DET MESTE PÅ LAGER

Vi er forhandler av:
Fjellsprekk, Flat Fix
og BioCleaner renseanlegg mm.

OVES RØR & MEK.
INDUSTRI - LANDBRUK - ENEBOLIG

 958 88 308
www.ovesror.no
EIGESTADV. 22, 4376 HELLELAND

Resultatregnskap 2022

Salgs- og driftsinntekt	Hittil i år	Hittil i fjor
Salgsinntekter	177 283	155 350
Annonser 2019-2020	21 980	42 795-
Offentlige tilskudd	41 629	
Reiseregning LM		5 116
Godtgjørslse Gjensidige		20 295
Medlemskontigent	168 321	137 512
Sum salgs- og driftsinntekt	409 213	275 478
Varekostnad		
Årsmelding	18 338	17 475
Sum varekostnad	18 338	17 475
Lønnskostnad		
Lønninger		154 050
Godtgj. til styre- og bedriftsforsamling	170 170	
Annet lønnstilskudd		45 000-
Sum lønnskostnad	170 170	109 050
Driftskostn. og av- og nedskrivninger		
Regnskapshonorar	31 391	11 432
Kontorrekvisita	485	
Porto	6 680	6 178
Sum driftskostn. og av- og nedskrivninger	38 556	17 610
Annen driftskostnad		
Reise etter regning		5 831
Kontingenter	2 000	
Gaver/blomster	3 500	9 487
Støtte utmarksutvalget		2 000
Støtte Rogaland Nei til EU	10 000	
Årsmøte/ledermøte	123 059	25 050
Møter	84 687	24 303
Øredifferanser ved avstemming	8-	
Bank- og kortgebyr	2 289	2 357
Annen kostnad	30 765	21 299
Sum annen driftskostnad	256 292	90 328
Driftsresultat	74 143-	41 015
Renteinntekt bankinnskudd	891	705
Andre finansinntekter		4 536
Rentekostnader		389
Årsresultat	73 252-	45 867

EIENDELER	Regnskap i år	Regnskap i fjor	Budsjett
Kundefordringer	12 710,00	5 100,00	
Andre kortsiktige fordringer		0,00	
15030385206	382 164,98	603 574,62	
1503.58.73985 Plasseringskonto	3 929,09	3 903,15	
Høgskulen Landbruk og Bygdenæringer	5 000,00	5 000,00	
LK Høyrentekonto	237 857,18	237 857,18	
05312518033 bedriftskonto	1 624,19	1 624,19	
9581 10 76644	148 241,98	148 241,98	
Skattetrekkskonto 1503.08.44529	6 597,41	2 520,41	
Eiendeler	798 124,83	859 579,55	0
EGENKAPITAL OG GJELD			
Annen egenkapital	847 059,55 cr	847 059,55 cr	
Udisponert resultat (Ikke bokført)	73 252,43	0,00	
Suldal Bonde og småbrukerlag	22 654,31 cr	22 654,31 cr	
Leverandørgjeld	0,00	0,00	
Skyldig skatt utl.	2 266,00	2 266,00	
Forskuddstrekk	6 342,00 cr	2 520,00 cr	
Periodisering lønn	12 412,60	12 412,60	
Avsetning regnskapshonorar	10 000,00 cr	10 000,00 cr	
Egenkapital og gjeld	798 124,83 cr	859 579,55 cr	0

Salgs- og driftsinntekt

Salgs- og driftsinntekt

Kontingent	160 000
Inntekt årsmøte	5 000
Annonsinntekter	175 000
Annen inntekt	70 000
Egenandel lokallag	25 000
Salgsinntekter	435 000

Lønnskostnader

Lønn	160 000
Honorar	40 000
Lønnskostnader	200 000

Driftskostnader

Leie lokale	40 000
Utstillinger	1 000
Datautstyr	3 000
Kontorrekvisita	2 000
Trykksaker	20 000
Årsmøte, styremøter	75 000
Telefon og gaver	52 000
Porto	10 000
Driftskostnader	203 000

Andre driftskostnader

Reiser	20 000
Reklameartiklar	5 000
Bankgebyr	2 500
Annen kostnad	15 500
Andre driftskostnader	44 000

Renteinntekt	12 000
---------------------	---------------

Resultat	0
-----------------	----------

Budsjett 2023

Arbeidsplan 2023/2024

1. Prioritera utadretta landbrukspolitisk arbeid. Vera aktive på å presentera RBS sine standpunkt i media. Vera aktive på sosiale media, og prioritera medlemsverving.

2. Oppretta ei arbeidsgruppe med to representantar frå fylkesstyret for å arbeida spesielt med lokallagskontakt. Særlig fokus på revitalisering av lokallag og evt oppretting av «mikrolag».

3. Fortsetta det gode samarbeidet med Statsforvaltaren i Rogaland. Òg vera aktive i å få fram våre standpunkt i utarbeidinga av retningsliner for tildeling av midler lokalt.

4. Arbeida vidare med planar for ein studietur. Unge bønder vert prioritert.

5. Prøva å få til minst to digitale kontaktmøter med alle lokallaga i fylket. Kva kan fylkeslaget bidra med for auka aktivitet og medlemstal?

6. To styremedlem skal arbeida med å få til eit sommararrangement med fagleg og sosialt innhald.

7. Fylkesårsmøte 9.-10. mars 2024.

the perfect partner

ÅLGÅRD LANDBRUKSSENTER

51 61 19 40 - post@alg-land.no
Tommy Rosland, 934 90 658 - tommy@alg-land.no

RETUR:

Vivian Huglen, Nesvegen 91
5567 Skjoldastraumen

Det naturlige valget

Nortura eies av bønder, styres av bønder og har samme mål som bønder - å skape best mulig økonomi for bonden.

